

De Proosdij koerier

4

Foto omslag: 'De Beuk' | Prijs € 4,90

foto: Jaco Kroon - www.peploen.nl

RUMOERIGE START HONDERJARIGE
HUISARTSENPRAKTIJK PIERROT VINKEVEEN

REURING IN DE AMSTELHOEK

IN GESPREK MET PIET GRUNDMANN

Bij de voorplaat

Op de omslag en hieronder een foto van de markante dokterswoning aan de Herenweg in Vinkeveen. In deze Proosdijkoerier vertelt Piet van Buul het verhaal rond de doktersdynastie van de familie Pierrot, die onlangs het honderdjarig jubileum behaalde.

Toen dokter Johannes Pierrot in 1913 werd benoemd tot gemeentearts in Vinkeveen kreeg hij de toezegging dat de gemeente voor deugdelijke huisvesting zou zorgen. Die belofte is pas in 1926 gestand gedaan toen de nieuwe dokterswoning De Beuk werd opgeleverd. Tot 1984 beschikte de dokter over een eigen apotheek. Het pand is nog steeds in gebruik als dokterswoning en praktijk.

De coverfoto is van Jaco Kroon, de hierbij geplaatste afbeelding is van Piet Geusebroek. Bij het artikel zelf vindt u nog een fraai uitzicht vanaf de R.K. kerk richting het oosten, gemaakt door Sven Pothuizen (ESPeventsupport) tijdens de restauratie van de toren in 2011.

Digit@le nieuwsbrief

Met enige regelmaat geven we een digitale nieuwsbrief uit. Elke maand proberen we u via dit bulletin op de hoogte te stellen van de laatste nieuwtjes aangaande onze vereniging en de regionale historie.

Ontvangt u deze nieuwsbrief nog niet? Jammer, want de laatste actualiteiten en nieuwtjes plaatsen we niet meer in de Proosdijkoerier.

Dus wilt u - net als ruim vijfhonderd andere betrokkenen - toch goed op de hoogte blijven? Meld u dan eenvoudig aan door uw naam en e-mailadres in te vullen op de homepage van de website van de historische vereniging. U ontvangt dan ook regelmatig de nieuwsbrief.

Bezoek ook onze website: www.proosdijlanden.nl

In deze Proosdijkoerier

111	Wat is geschiedenis?	134	IJsvvereniging Vinkeveen: een rijk verleden; een ... toekomst
112	Reuring in de Amstelhoek	136	Heeft u ze nog? Die oude klassenfoto's?
116	Ook melk heeft een geschiedenis	138	Heel even was er wat gerommel aan het water
119	De Nesslersluis, een 'klinkend' resultaat (2)	141	Surfen op het web [17]
124	De familie Kroese	143	Activiteitenprogramma 2014
128	Rumoerige start van honderdjarige huisartsenpraktijk Pierrot Vinkeveen	144	Lezing over schaatsnatie Nederland
132	In gesprek met Piet Grundmann	146	Verenigingsnieuws
		147	Nieuwe leden - Colofon

Wat is geschiedenis?

"Geschiedenis is niet wat er gebeurd is, maar wat de mensen zich herinneren."

Een fraaie omschrijving, die zeker ook recht doet aan wat wij met onze Proosdijkoerier beogen. Maar geschiedenis is meer dan alleen herinneringen. Onze auteurs maken volop gebruik van diverse bronnen, waarbij zij de eigen

herinneringen en die van anderen keurig aanvullen. Hoe het ook zij, met ons kwartaalblad onderstrepen we de mening dat kennis van de geschiedenis belangrijk is.

Binnen de geschiedenis kunnen we onderscheid maken tussen diverse deelrichtingen. Het beschrijven van onze regionale historie, met daarin aandacht voor de verveningen, is zeker gerelateerd aan wat we **economische geschiedschrijving** noemen. De beschrijving van de ontwikkelingen rond het economisch bestaan van de Rondeveners is een veel gehanteerd onderwerp.

Daarnaast is in ons kwartaalblad zeker zo veel aandacht voor de **sociale geschiedenis**. Deze tak van het historisch onderzoek houdt zich bezig met de maatschappij (of een deel hiervan) in het verleden.

Nog een andere zijtak in de bestudering van ons verleden betreft de **culturele geschiedenis**. Cultuurgeschiedenis behelst de geschiedenis van de levensstijl van een samenleving en houdt zich bezig met onderzoek naar het culturele leven in vroeger tijd. Gewoontes en gebruiken, taal en rechtspraak mogen we daartoe rekenen. Juist het wel en wee van de gewone man in ons gebied is iets wat velen boeit en derhalve vaak aandacht krijgt in de Proosdijkoerier.

Over de politieke ontwikkelingen in vroeger tijd lezen we in onze Proosdijkoerier niet al te vaak. We beogen ook geen politieke stellingnames. Echter als we de **politieke geschiedenis** uitbreiden met krijgsgeschiedenis en religieuze geschiedenis, dan mogen we stellen dat ook

De Ronde Venen een rijk beschreven historie kennen. Voor nogal wat geïnteresseerde lezers is juist ook de koppeling van historie met geografie een boeiend geheel. De koppeling van oude kaarten aan de kennis over onze regio spreekt veel lezers en lezeressen aan.

Dat geldt zeker ook voor de **archeologie**, de wetenschap die overblijfselen van oude culturen bestudeert teneinde het verleden te reconstrueren en te duiden. Dergelijke overblijfselen, in het bijzonder door de mens vervaardigde gebruiksvoorwerpen, worden bij opgravingen gevonden. Regelmatig besteden we, juist ook in onze lezingen, aandacht hieraan.

Alert zijn we ook op de (nog) niet beschreven geschiedenis, die zich in de herinneringen van onze plaatsgenoten bevindt. **Mondelinge geschiedenis** of oral history zijn in het Nederlands taalgebied gebruikelijke begrippen voor een methode van wetenschappelijk onderzoek naar het verleden op basis van mondelinge overlevering. Daarbij gaat het om het systematisch verzamelen en vastleggen van individuele herinneringen door middel van vraaggesprekken. Een tijdrovende en arbeidsintensieve bezigheid, maar bijzonder interessant.

Het is een onderdeel van wat we soms ook **heemkunde** noemen. Heemkunde is kennis van en onderzoek naar de eigen leefomgeving. Het gaat onder meer om de geschiedenis, de geografie en het dialect van een woonplaats of omgeving. Koppel dit aan de terminologie van de **contemporaine**, eigentijdse of hedendaagse geschiedenis (vanaf 1945) en de mogelijke inhoud ons kwartaalblad is in dit voorwoord bijna uitputtend beschreven.

U snapt het al, ons decembernummer staat weer garant voor een breed geheel aan regionaal historische artikelen. U zult er weer met plezier kennis van nemen. Als u dit mag toevoegen aan een prettige feestmaand, plezierige kerst en een jubelende jaarwisseling dan bent u goed voorbereid op een nieuw historisch jaar dat voor ons ligt. Het bestuur van de historische vereniging De Proosdijlanden wenst het u van harte toe.

Reuring in de

De gemeenschapszin in Buurt en Kaai heeft haar bewoners decennia lang gesmeed tot een hechte samenleving. Men had leren leven met het besef dat zij heel goed in staat waren om zelf de broek op te kunnen houden en wisten als geen ander wat men aan elkaar had. Rond 1900 echter hadden een handvol anderen, over de hier geldende normen en waarden in toenemende mate wat andere gedachten. Toen het gerucht ging dat Loones Lagerman zijn taak als nachtwacht, onbezoldigd veldwachter en lantaarnopsteker neer zou leggen, was men er stellig van overtuigd dat diens taak als handhaver nog niet gemist kon worden.

Gelijktijdig was er enig gevoel van onrust waarneembaar en het wachten was op een welbekende druppel. In dit geval was dat een knecht die zijn handkar door de diep uitgereden karrensporen voort zou zeulen en opzij werd geschreeuwd door een voerman op een zwaar beladen paardenwagen. Spelende kinderen wisten zich ternauwernood het vege lijf te redden, getuige het klompje dat achter werd gelaten. Ondanks het bord 'stapvoets rijden' moest namelijk vastgesteld worden dat dit houten gebod steeds vaker werd genegeerd. Zo'n dertig bewoners vonden het in 1901 tenslotte welletjes en maakten hun ongenoegen over deze gang van zaken kenbaar in een brief aan de Raad van Mijdrecht. Ten aanzien van dit punt schoot de gewenste handhaving schromelijk te kort, hetgeen door de daar wonende raadsleden niet kon worden ontkend. Toen een mede raadslid één van hen confronteerde met diens eerder gedane uitspraak, in de trend van; "rijd maar aan want Bakker (de veldwachter) kan je toch niets maken", waren de rapen gaar hetgeen valt op te maken uit de notulen en is het ongetwijfeld in de raadszaal geruime tijd onrustig gebleven. Overigens gaf raadslid dokter De Bruin als enige ruiterslijk toe, dat hij tijdens zijn visites in de avond of nachtelijke uren daar wel eens te hard reed, maar dat had voornamelijk te maken met zijn gevoel van onveiligheid.

Maar hoe was het eigenlijk gesteld met de handhaving hiervan in den lande of liever gezegd in onze regio? Voor de komst van Napoleon naar Nederland was het over het algemeen maar droevig gesteld met de bescherming van de burgerij en haar have en goed. Grote steden hadden een schutterij en een schout die het gezag uit moesten stralen, maar daar bleef het dan ook bij. In dorpen en op het platteland waakte van oktober tot half maart tijdens de nachtelijke uren slechts een klepperman of de nachtwacht. In februari 1763 hadden alle gemeenten in de provincie Utrecht een rondschrijven van Gedeputeerde Staten ontvangen met betrekking tot het instellen van zo'n nachtwacht. Met als hoofdtaak "(...) *alle de Huizen van de Gerechten voorbij te gaan, zo veel als doenlyk is; en door haar toezigt de Inwoonenderen te bevryden voor Huisbraak, Dieverije, Brand ende andere ongemakken.*" Het heeft er veel weg van dat er hier, net als elders, weinig gehoor aan werd gegeven en in de meeste gevallen bleef dit rondschrijven ruim dertig jaar 'op de wel bekende plank liggen'.

De woelige jaren tijdens de Bataafse Revolutie zullen oorzaak geweest zijn dat op 17 september 1801 in Wilnis en Oudhuizen alsnog een plaatselijk reglement werd afgekondigd voor het instellen van een Nachtwacht. In Baambrugge waren al in 1706 twee Nachtwachten aangesteld. Vanuit hun wachthuisje, dat stond nabij "Beek en Gein", maakten zij - voorzien van ratel en steekgeweer - 's nachts hun rondes. In Wilnis en Oudhuizen was dat anders geregeld. De nachtwacht bestond daar uit een officier, die benoemd werd door het Gemeentebestuur en acht mannen, één uit elk huisgezin, tussen de 18 en 70 jaar en bewapend met pieken of geweer. Om

De ratel

Amstelhoek

De nachtwacht tijdens zijn ronde

kwart voor tien moest men zich melden in het hoofd wachthok waar vier wachten achterbleven voor - zo nodig - latere assistentie. Twee man liepen vanuit het wachthok richting Driehuis en de andere twee gingen op weg naar Demmerik, tot aan de boerderij van Evert de Vos. Zo werd er tot vier uur 's morgens bij toerbeurt gewisseld. In het lijvige reglement werd echter met geen woord gerept over enige financiële genoegdoening. Daarentegen logen de boetes er niet om wat betreft enig plichtsverzuim, zoals blijkt uit - kort samengevat - artikel 14: *"(...) en die zich onder de wachttijd dronken drinkt; onordentelijk gedraagt; de patrouilles niet geheel volbrengt; zich in huis begeeft; brutaal is tegen den officier; zijn orders ongehoorzaam is te volbrengen of in eenig ander opzicht iets miszeft of misdoet, voor elke zodanige overtreding zal worden verbeurd drie guldens."* Daarentegen kon de dienstdoende officier bij plichtsverzuim bestraft worden, op poene van twee gouden dukaten.

In dit reglement werd met enige regelmaat de klap- of klepperman genoemd die 's nachts een vergelijkbare

opdracht uitvoerde en tijdens het passeren aan de nachtwacht verslag uitbracht. Aanvankelijk was men de mening toegedaan dat met de komst van de Fransen de politiezorg wat meer inhoud en uitstraling zou krijgen. Maar dat was slechts schijn, want de gendarmerie, letterlijk vertaald "mannen met wapens", had voornamelijk de taak om te zorgen dat Napoleon aan de macht kon blijven. Op het platteland deed in 1796 de veldwachter zijn intrede als veld- en boswachter ("police rurale" met "garde champêtre" en "garde forestier"). Deze hield voornamelijk toezicht om diefstal van vee, akker- en veldvruchten en stroperij te voorkomen.

Nadat de Fransen waren vertrokken, was er weliswaar sprake van enige ommekeer maar geheel naar financiële willekeur van de gemeenten. Deze situatie zou voortduren tot 1 januari 1852. Toen werd namelijk in de Gemeentewet een eerste aanzet gegeven voor een uniforme georganiseerde politiezorg. In deze wet werd vastgelegd dat hiervoor geld beschikbaar moest worden gesteld, dit in overeenstemming met het aantal inwoners.

De gemeentepolitie was geboren en twee jaar later werd het Korps Rijksveldwacht opgericht. Dat werd belast met toezicht en handhaving op het platteland. Twee korpsen met een verschillend karakter en organisatie, maar wat werkzaamheden betreft was er nauwelijks enig verschil waarneembaar.

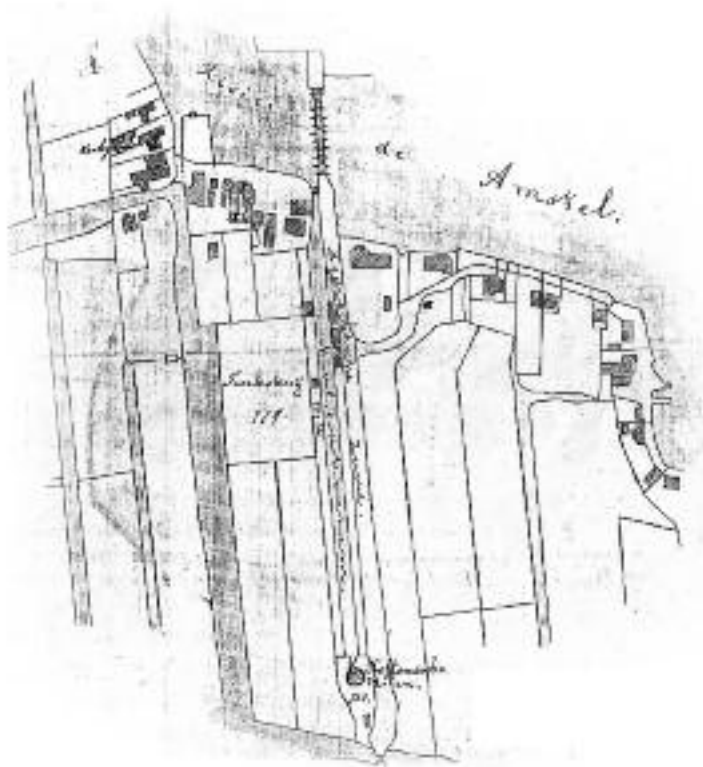
Het begrip gemeenteveldwachter was na de Franse tijd als zodanig in Nederland wel bekend, maar deze functionaris had alleen bevoegdheden binnen zijn eigen gemeente. Om handhaving daarbuiten enige inhoud te kunnen geven werden zij tevens benoemd tot rijksveldwachter.

Over het algemeen vonden de gemeenten de functie van veldwachter niet zo belangrijk. Wat betreft een aanstelling ging men bepaald niet over één nacht ijs. In de tabel van voordracht moest naast naam, voornamen, geboorteplaats en leeftijd ingevuld worden, maar de geschiktheid was nauw verweven met de fysieke toestand van de sollicitant. Hij moest beschikken over een gezond lichaamsgestel, sterk zijn, in staat zijn om vermoedenissen te doorstaan, goed kunnen lezen en schrijven en van onbesproken zedelijk gedrag zijn.

Vooraf gepasporteerde (met groot verlov zijnde) eervol ontslagen militairen hadden de voorkeur. De functie van veldwachter was verder onverenigbaar met beroepen als bakker, vleeschhouwer, herbergier of slijter van sterke drank. En hij mocht niet wonen of verblijven al waar een slijterij van sterke dranken werd uitgeoefend.

De handhaving en het toezicht in Mijdrecht was aan het einde van de 19e eeuw toevertrouwd aan veldwachter Aart Klaarenbeek. Met een jaarsalaris van fl. 350,- en een

kledingtoelage van vijftig gulden en de benoeming tot gemeentebode in juni 1889 (fl. 100,-) gaf dit inkomen de broodnodige genoegdoening voor zijn vele inspanningen. De salariëring verschilde met andere gemeenten en was dus afhankelijk van enige neventaken. Om strikte handhaving in de gemeente mogelijk te maken, besloot de Raad vanwege de uitgebreidheid der gemeente, met name in Buurt Kade en de Hoef, dat daar een nauwkeurige surveillance wenselijk en noodzakelijk was. Er werd besloten om in Mijdrecht een tweede veldwachter aan te stellen. Tot die tijd werd de surveillance in de Amstelhoek gedaan door een in Uithoorn gestationeerde Rijksveldwachter. Per 1 juli 1889 werd besloten dit te beëindigen en werd H. Haak benoemd als Rijksveldwachter.

Hoe was destijds de toestand in de Mennonietenbuurt, Kromme Mijdrecht en de Kade Benoorden de Zuwe? Van "De Amstelhoek" - zoals wij dat nu kennen - was nog geen sprake. De lintbebouwing bestond voor een groot deel uit kleine, veelal houten huisjes. En het gebeurde nog wel eens dat de brandspuit uit de schuur van Engel moest worden gehaald voor een omgevallen kaars of

een te heet geworden rookkanaal. Voor drinkwater was men aangewezen op een regenton of put en anders was er altijd de Amstel nog.

Het menselijk behoefte verdween in de achterliggende sloot, waar geen enkele stroming inzat. In de zomermaanden moest het vreselijk gestonken hebben. Een heikel punt was de geluidsoverlast die de eenden van de familie Van den Berg veroorzaakten. Dit werd met enige regelmaat in de raadszaal ter tafel gebracht. Nadat het voor de zoveelste keer werd aangekaart, stamelde een gepikeerde burgemeester: "Misschien kan men ze dan beter doodslaan of doodschieten."

Overdag was de handhaving van wettelijke orde in handen van de veldwachter. In de biografie "Van voorbijgegane Jaren" van Hein Zuidervaart wordt hij geportretteerd als een strenge lange man, gestoken in een pak met koperen knopen en de sabel met koperen handvat op de heup. Als teken van waardigheid had hij een flesje met inkt met een touwtje vastgemaakt aan één van de knopen van zijn uniform en de pen zat achter het oor. Die had hij soms nodig om de biljetten voor voldaan te tekenen na ontvangst van belastingpenningen. Omdat hij toch zijn ronde moest maken, bespaarde de veldwachter de belastingplichtigen een hele tippel. Het muntstukje dat hij dan voor zijn diensten kreeg was een leuke bijverdiensite. Bij overtredingen kon hij je streng toespreken, maar een aangereikte sigaar om de boel te sussen deed wonderen. Men hoorde hem wel eens klagen dat hij weinig te doen had, maar wanneer men hem wel nodig had, was hij of onderweg naar Blokland of naar het gemeentehuis in Mijdrecht. Het praatje ging, dat als hij eenmaal naar bed was gegaan hij er voor niets ter wereld uit zou komen. Maar dat was zelden nodig, want de criminele activiteiten bleven beperkt tot een late, lallende cafébezoeker, die zonder tegenstribbelen met de nachtwacht mee strompelde in de vaste overtuiging dat die hem naar een veilige plek zou begeleiden. En hij werd niet teleurgesteld want in de bajes - vooraan in de Mennonietenbuurt - zou hij de andere morgen tezamen met zijn kater ontwaken.

Het kleine huisje naast de graansilo van Engel deed lange tijd dienst als gevangenis

De nachtelijke surveillance in deze gemeentelijke uithoek was sinds 1868 toevertrouwd aan Loones Lagerman, die - samen met zijn moeder - op de Kaai, wijk 2, nummer 250 c woonde. Op 76-jarige leeftijd gekomen, moest hij toegeven dat zijn gezichtsvermogen hem steeds meer in de steek liet. Tot tweemaal toe was het hem overkomen dat hij in het nachtelijk duister de Amstel in was gelopen. De slotalinea in zijn handgeschreven ontslaanvraag, die op 13 augustus 1901 op de gemeentelijke deurmat viel, sprak voor zich.

"(...) Mijn beleefden nedrig ver zoek en roep ik de hulp van ued achtbaare kollegie van den raad der gemeente Mijdrecht in om de medewerking om op een looning van hondert gulde per jaar te Moogen rekenen om mij op mijn oude dag van den bedelweg twelk mij zwaar zou vallen. in afwagting en de hoop dat de heere Gunstig over Mijn oordele want ik kan werkelijk niet Meer..."

De Raad bleek ontvankelijk voor zijn smeekbede en steunde met algemene stemmen het voorstel van raadslid dokter De Bruin om Loones Lagerman een jaarlijkse toelage toe te kennen van fl. 100,- als dank voor diens grote plichtsgetrouwheid. Zijn ontslag als onbezoldigd rijksveldwachter werd per brief op 10 december 1901 door de Commissaris van de Koningin ingewilligd en bekrachtigd.

Abraham van Ankeren werd benoemd tot zijn opvolger, maar dat was slechts van korte duur. Dit valt op te maken uit de brief van de Burgemeester naar aanleiding van het proces-verbaal dat veldwachter Bakker had opgemaakt.

"(...) Aangezien het gebleken is dat gij in den nacht van 20 op 21 november j.l. uwe plichten niet hebt vervuld door óf den geheelen nacht niet te lopen óf 's morgens vóór uw tijd naar bed te gaan, bericht ik u hierbij, dat ik u voortaan streng zal laten nagaan en bij het constateren van opnieuw verzuim onmiddellijk voor 14 dagen, met inhouding van tractement, schorsen zal, gevolgd bij herbaling door ontslag. Get. W.L.van Tricht ..."

In zijn antwoordbrief hield Van Ankeren de eer aan zichzelf. *"(...) Daar de Veldwachter Bakker beweerd mij slapende gevonden te hebben op den Nacht van 20 op 21 November. En daar het onwaar is Zoo bedank ik als Nachtwaker van buurt en kade tegen 1 Dezember 1901. w.g. Abraham van Ankeren ..."*

Vanwege de noodzakelijke nachtelijke werkzaamheden, ook al was dat slechts voor veertien dagen, werd M. Blom per half februari aangesteld als tijdelijk nachtwaker. Eind juni 1902 laat Burgemeester W.L. van Tricht aan J. Verburg weten dat hij is aangesteld als nachtwacht voor de Kromme Mijdrecht, Mennonietenbuurt en Amstelkade, zulks op het oude salaris.

Loones Lagerman overleed in zijn vertrouwde omgeving op 28 oktober 1910.

Bronnen:

- Raadsnotulen Wilnis en Mijdrecht,
- Ingekomen stukken Mijdrecht.
- Met dank aan Wil Becker.

Ook melk heeft een geschiedenis

'Melk' was, qua winning, transport, verwerking en handel, tot in de jaren vlak na de Duitse bezetting, een belangrijke en nadrukkelijk aanwezige factor in de lokale economie. In de dorpen Mijdrecht, Wilnis en vooral in Vinkeveen stonden dagelijks vele melkbussen aan de weg. In de Amstelhoek, de Nessersluis, Nes aan de Amstel, Wilnis en Baambrugge waren melkfabrieken gevestigd. 'Melk' was destijds in economisch opzicht erg belangrijk. Er ging veel geld in om. In de tijd waarin er nog geen supermarkten waren, kon men in de steden melk kopen bij een melkboer die aan de deur kwam. Bij etagewoningen belde hij aan en wanneer de buitendeur open ging riep hij met luide stem: "De melkboer!" De huisvrouw riep dan hoeveel kannen melk zij wilde. De melkboer liep terug naar zijn kar of transportfiets en vulde zijn kan met de gevraagde hoeveelheid melk uit een melkbus. Met één kan melk werd één liter melk bedoeld. De melkbus was voorzien van een kraantje waarmee de kan kon worden gevuld.

Het kwam voor dat bij een woning van drie verdiepingen elke woning een eigen melkboer had. Dit gebeurde bijvoorbeeld wanneer men naar een andere woning verhuisde en de bewoner vasthield aan zijn eigen melkboer en de laatste zijn vaste klant niet wilde verliezen. Voor de oorlog, en ook enige tijd daarna, verkocht de melkboer maar twee soorten melk namelijk taptemelk, nu magere melk, en volle melk.

De melk moest altijd door de koper gekookt worden om ziekten te voorkomen en om te voorkomen dat de melk zuur werd. Nadat men de volle melk in een melkkan met een speciaal deksel gekookt had, lag er een groot vel van dikke room op de melk. Sommige mensen vonden zo'n vel, losgeklopt met suiker, heerlijk, maar de meesten lustten dat niet. Later werd de melk alleen nog in flessen verkocht en verdween de melkboer met zijn kar uit het straatbeeld.

De melkkoker waarin de melk werd gekookt

Op de Gelderse kade in Amsterdam was een firma die miljoenen glazen flessen importeerde en doorverkocht aan de melkfabrieken. 'Melk' werd soms ook als een lekkernij beschouwd. Als je als kind bij oma en opa, of oom en tante op visite kwam en je gevraagd werd wat je wilde drinken, kon je vaak kiezen tussen een glas melk of limonade. Magere meisjes of jongens konden niet kiezen, die kregen meestal melk, want dat was gezond.

De melkboer op weg naar zijn klanten

In de dorpen kochten de mensen de melk vaak rechtstreeks van de boer of ging de boer zelf zijn vaste klanten af. Tegenwoordig is melk alleen nog maar verkrijgbaar in verpakte toestand en kan je kiezen uit magere, halfvolle of volle melk. Bovendien is tegenwoordig ook nog biologische melk (afkomstig van biologische koeien) verkrijgbaar. Het beroep van melkboer is inmiddels uitgestorven. Tegenwoordig vragen de kleinkinderen aan hun opa of oma als deze hierover vertellen: "Vertel eens, wat waren dat voor mensen?" In het onderstaande verhaal werd een boer behoorlijk 'geflest', maar dit had niets met de flessen te maken.

Waarom de koeien minder melk gaven

Bovenstaande krantenkop stond boven een artikel van het toenmalige godsdienstig-staatskundig dagblad "De Tijd" in de avondeditie van 13 september 1934. De krant bestaat tegenwoordig niet meer, maar was in die

jaren een blad dat vooral door katholieken in ons land werd gelezen. Het werd ook vaak de pastoorskrant genoemd, omdat aan veel katholiek nieuws aandacht werd besteed. De redactie en drukkerij bevonden zich aan de Nieuwezijds Voorburgwal in Amsterdam, waar in de directe omgeving ook andere landelijke kranten zoals De Telegraaf (onafhankelijk rechts), Het Volk (socialistisch), Het Algemeen Handelsblad (liberaal), en De Standaard (protestants-christelijk) hun verblijf hadden. Men sprak toen over de Amsterdamse 'Fleet Street', omdat in die straat in Londen veel krantenbedrijven gevestigd waren. Maar laten we teruggaan naar een 'Brutale diefstal in Abcoude' en naar diefstallen in Vinkeveen, waaraan de krant veel aandacht besteedde. We moeten ons echter wel verplaatsen naar het jaar 1934 en de wijze waarop bepaalde gebeurtenissen toen plaatsvonden. Hieronder volgt het krantenverslag.

Een misdadig trio

"De politie heeft een bijzonder goede vangst gedaan door de hand te leggen op een misdadig drietal, bestaande uit twee mannen en een vrouw, verdacht van diefstal van melk uit de koeien, door welke arrestatie tevens verschillende andere diefstallen en inbraken aan het licht zijn gekomen.

De veehouder W. de W. wonende aan de Winkeldijk te Abcoude-Proosdij, bemerkte dat de melkgift van zijn 34 koeien gedurende de laatste maanden geleidelijk achteruit liep. Soms wel 20 liter per dag. Hij besloot daarom, toen het donker geworden was, met een deel van het personeel het land in de gaten te houden om te kijken of een onbevoegde de koeien molk. Dit leverde echter geen resultaat op tot de veehouder enige dagen later alleen het land inging en liggende achter een koe, tot zeer laat in de avond, zijn waarnemingspost bleef innemen. Zijn wachten werd beloond, want hij zag hoe twee personen van wie één de emmer bij zich droeg, het land inkwamen. Niettegenstaande het donker was, herkende hij in een van beide mannen zijn knecht J.v.R., die vijf maanden bij hem in betrekking was, en diens kostganger L.V. Enige ogenblikken later hoorde de W. duidelijk dat de melk in de emmer spoot. Hij verwijderde zich ongemerkt uit het weiland en vroeg in de morgen begaf hij zich naar de gemeente-veldwachter Stokman aan wie hij het gebeurde mededeelde. Deze politieman toog er, vergezeld van de rijksveldwachter Van Heel, onmiddellijk op uit. Zij troffen de melkknecht aan in het weiland, waar die weer bezig was de koeien te melken. Maar nu in opdracht van zijn patroon. Hij werd in verhoor genomen en spoedig legde hij een volledige bekentenis af. De man verklaarde gehandeld te hebben onder bedreiging van zijn kostganger L.V., die verklaard had v.R. te zullen doodslaan als hij niet 's avonds laat melk uit de koeien van zijn baas thuis bracht."

Een kostganger die heel veel op zijn kerfstok had

"De kostganger werd door de politie geboeid naar het gemeentehuis overgebracht en voor de locoburgemeester wethouder B.F. Pijper geleid, die hem een verhoor afnam. V. bekende de medeplichtigheid aan de melkdiefstal, maar ontkende de hem ten laste gelegde bedreiging. Het bleek dat met de aanhouding van L.V. een zeer goede vangst was gedaan. Hij had kortgeleden een gevangenisstraf van anderhalf jaar ondergaan vanwege rijwioldiefstal en bovendien had hij reeds elf vonnissen achter de rug. De rijks- en gemeenteveldwachter van Abcoude-Proosdij hebben L.V. die 47 jaar oud is, overgebracht naar Utrecht waar hij in het Huis van Bewaring is ingesloten.

Ook J.v.R. kwam reeds eerder met de politie in aanraking en heeft al een vonnis achter de rug. Het vorige jaar werd ook nog een proces-verbaal opgemaakt tegen v. R. wegens het ongeoorloofd melken van koeien, toebehorende aan andere veehouders dan De W. Daar die koeien v.R. niet kenden bij de diefstallen in het land van de W. was de dief wel zo voorzichtig steeds die koeien uit te zoeken, die door hem ook op de vastgestelde tijdstippen gemolken werden. Sloegen zij met de poten, dan bond hij ze vast met een touw, dat ook weer van diefstal afkomstig was.

Ook de vrouw van v.R. bleek, nadat haar een verhoor was afgenomen, er van te weten dat de melk, welke 's avonds in huis werd gebracht, van diefstal afkomstig was. v.R. en zijn vrouw, evenals de 'brave' kostganger dronken een deel van de melk op en van een ander deel

kookte de vrouw des huiszes pap."

Wat de huiszoeking aan het licht bracht

"Bij een huiszoeking welke de gemeente-veldwachter van Abcoude-Proosdij, vergezeld van de veldwachter Van Dijk van Abcoude-Baambrugge, deed in de woning van v.R.

bleek dat hij, zijn vrouw en de kostganger zich aan verschillende diefstallen hadden schuldig gemaakt. Er werden diverse voorwerpen aangetroffen die van diefstal afkomstig moesten zijn. v.R. kon echter van verschillende artikelen niet eens meer vertellen waar ze onvreemd waren. Opnieuw vond een scherp verhoor van v.R. plaats en te langen leste bekende hij tezamen met F., woonachtig te Ouderkerk aan de Amstel het vorig jaar, door openschuiving van een, aan de binnenzijde niet gesloten raam, ingebroken te hebben in een woning te Vinkeveen en aldaar stormlantaarns te hebben onvreemd. De politie begaf zich naar Ouderkerk en lichtte F. van zijn bed. Ook hij heeft tenslotte een bekentenis afgelegd. v.R. en F. zijn beiden op transport gesteld naar Vinkeveen en voor burgemeester Mühlradt aldaar geleid, waarna zij in het arrestantenhok werden opgesloten. Vandaar zullen zij op transport worden gesteld naar Utrecht om in het Huis van Bewaring te worden opgesloten.

Bij de huiszoeking in de woning van v.R., werd ook nog wasgoed aangetroffen, dat op het veld te drogen hing. Dit wasgoed was eveneens afkomstig van diefstal, bij een inwoner van Vinkeveen gepleegd. De politie te Vinkeveen had reeds aangifte van diefstal van stormlantaarns en lijfgoed gehad.

Mej. v.R., die zes kinderen heeft, welke haar allen door de voogdijraad reeds werden afgenomen, verwacht thans een zevende baby. In verband daarmee had zij van het gestolen lijfgoed gedeeltelijk kinderleertjes gemaakt. Met het oog op haar toestand is de vrouw voorlopig op vrije voeten gelaten.

De politie van Abcoude zet inmiddels haar onderzoek voort, want na de goede vangst, die zij nu reeds gedaan heeft, heeft zij grond voor de veronderstelling, dat nog andere strafbare handelingen aan het licht zullen komen."

Hoe anders is het nu

Met het lezen van dit krantenartikel zullen onze lezers zich wellicht afvragen hoe dit allemaal kon gebeuren. Het zal nu niet meer voorkomen dat iemand midden in de nacht de koe van een boer in de wei gaat melken om zelf op te drinken of pap van te koken. Een pak melk stelen bij de supermarkt ligt meer voor de hand. De wegen zijn tegenwoordig meestal verlicht, waardoor iemand gemakkelijk opvalt als hij midden in de nacht in de wei tussen de koeien zit. Bovendien gebeurt het melken van de koeien nu machinaal. Deze dieven zouden wij kruimeldieven noemen. Gestolen wasgoed is tegenwoordig voor een dief niet meer interessant, want als je wilt stelen, dan kun je in de winkel je eigen maat uitzoeken. Dieven en overtredders van de wet worden nu evenmin bij de burgemeester voorgeleid. Sommige burgemeesters zouden daar dan een dagtaak aan hebben. Dit verhaal in de krant kunnen wij alleen maar begrijpen als we in onze gedachten teruggaan naar de tijd van toen. Graag had ik de lezers op de hoogte willen stellen van de straf die de dieven hebben gekregen en of er nog meer feiten boven water gekomen zijn. Maar daarvoor moet onderzoek gedaan worden bij het gerecht in Utrecht. Bovendien zijn de volledige namen van de dieven niet bekend en moeten er heel veel dossiers worden doorgenomen die combineren met dit krantenverslag. Daar is de schrijver van dit artikel (nog) niet aan toegekomen.

Dit zie je niet meer op de weilanden gebeuren

De zuivelfabriek in de Amstelhoek. Gebouwd in 1918. Staat op de gemeentelijke monumentenlijst. Collectie Henk Butink

De Nesslersluis, een 'klinkend' resultaat [2]

Een driedelige serie artikelen over de Nesslersluis is geen eenvoudige zaak, vooral omdat deze sluis in historische teksten e.d. vrijwel nooit ter sprake is gekomen. Daar heeft de Nesslersluis het zelf naar gemaakt. Dat de sluis zich in een nauwelijks bevolkt, geïsoleerd gebied had laten aanleggen, was tot daar aan toe. Maar wat veel erger was: er kwam vrijwel niemand wonen en er gebeurde nooit iets vermeldenswaardigs rond en met die sluis. Dat is een groot verschil met bijvoorbeeld de Bijleveldse Brug, bekend van de strijd in 1672; de Voetangel, vermaard om het kanonnengebulder in 1787 en niet te vergeten de Goejanverwellesluis, beroemd om 'de Aanhouding', eveneens in 1787. Met voornamelijk de sluiswachter als omwonende duurt het natuurlijk lang voordat je als sluis een naam krijgt en daarmee op kaarten wordt gezet. Desondanks wordt in dit artikel - en in het volgende - een poging gedaan om iets over de Nesslersluis vanaf circa 1674 te vertellen.

Oorzaak en aanleiding tot de aanleg

In de vorige editie van de Proosdijkoerier ging het historisch overzicht tot aan het in februari 1674. Toen werd het 'Octroy en Accoord tot het stigten van de Rondeveense Polder' beklonken.

De *oorzaak* tot dit 'stigten' had te maken met de inklink van de veenbodem en ook van de daarop aangelegde veendijken. Het deel van de Bijleveld tussen vooral de huidige Geerkade en de Bijleveldse brug bij Waverveen was daardoor te laag komen te liggen ten opzichte van het waterniveau

van de Amstel, de Angstel, de Bijleveld - ten zuiden van de Geerkade - de Geer en de Kromme Mijdrecht. Je zou kunnen zeggen, dat voor het te laag gelegen gedeelte van de Bijleveld het overstromingsgevaar vanuit alle richtingen kwam.

De *aanleiding* hield verband met rampzalige overstromingen in de loop van de zeventiende eeuw en vooral met '1672', dus met de Franse inval. Het gebied van de Ronde Venen behoorde tot het inundatiegebied van de Oude Hollandse waterlinie. Teneinde de opmars van de hardvochtige hertog van Piney-Luxembourg te stuiten, werden er onder andere in 'Waveren, Boxthol, Ruygewillis, Waverveen, Demmerick, Outhuysen, Willis en Mydrecht' sluizen geopend en vooral dijken doorgestoken. Deze inundaties vanaf juli 1672 bleken toereikend om het oprukken van de Franse horden naar Amsterdam te verhinderen. Stadhouder Willem III slaagde er in de loop van 1673 in alle vijandelijke troepen uit de Nederlanden te verdrijven. Eind 1673 gaven de Staten van Holland toestemming om de inundaties op te heffen

en slechts een paar maanden later was het eerdergenoemde 'Octroy en Accoord' een feit. Centraal daarin stond de aanleg van een ringdijk rondom het volledige gebied van de Ronde Venen, alsmede de bouw van een viertal sluizen. Deze bouw vormde een samenhangend geheel en het is niet zinvol om het enkel over de sluis te hebben, die later bekend werd als de Nesslersluis. Voor het gemak en de beknoptheid wordt deze benaming ook in de rondom 1674-situatie gebezigd.⁽¹⁾

OCTROY
EN
ACCOORD
TOT HET
STIGTEN
VAN DE
RONDEVEENSE POLDER

*Zijnde het Octroy in dato den 24 January, ende
het Accoord in dato den 27 February 1674.*

'sAmsterdam, by JAN RIEUWERTSZ. Stadts,
en Ordinaris Drukker van 't Klyn Zegel, en Gedrukte
Papieren, in de Beurs straat, in 't Martelaars-boek.

De Rondeveense sluizen

In het 'Octroy en Accoord' van februari 1674 werd het viertal genoemd en dat gebeurde in een beschrijvende vorm: benamingen zoals 'Oudhuizersluis', zouden later ontstaan. Het nog niet beschikbaar zijn van een aanduiding zoals 'Nessersluis' kwam in februari 1674 de beknoptheid geenszins ten goede: "*Datter in Bylevelt aan de Amstel by de Polders van Waveren, Botsbol ende Ruygewilles, mitsgaders Waverveen, zoo beoost als bewesten Bylevelt, voor zoo veel die Landen van Ouds in Holland gelegen hebben, gemaakt ende ten eeuwigen dage onderhouden zal moeten werden een bequame sluis, ten minste op de wytte van 't Woerdse Verlaat etc...*".

Niet alleen de locatie van de vier sluizen werd met de nodige beschrijving in het 'Octroy en Accoord' vastgesteld. Ook werd even duidelijk als dwingend aangegeven op welke uiterste datum drie van de vier sluizen in bedrijf gesteld dienden te zijn. De termijn daarvoor was opmerkelijk kort: het 'Accoord' dateerde van 27 februari 1674 en de respectieve polders hadden er voor te zorgen, dat binnen twee maanden, in ieder geval op zondag 8 april 1674, de sluizen in de Heynooms vaert en in de Geuse sloot 'gereet of gangbaar' zullen wezen'. Iets minder voortvarendheid werd er ten opzichte van de 'Sluis in Bylevelt' betracht: aldaar aan de Amstel kreeg men tot en met donderdag 19 april 1674 de tijd c.q. respijt. Zou deze Nessersluis op vrijdag 20 april nog onbekwaam zijn geweest te schutten, dan konden de verantwoordelijke polders het schudden: een boete van tien guldens per iedere dag, dat de Nessersluis (nog) niet in bedrijf zou wezen. Tien guldens, dat moet toentertijd, in de Gouden Eeuw, heel wat hebben voorgesteld.⁽²⁾

De andere Bylevelt sluis, inderdaad, die van "boven in Bylevelt, omtrent de Lantscheidinge van Spengen"

136		A M S T E R D A M S		V. DEEL.
EVLAA- OEN L. K.		N. 2.		Sluyfen te
		<i>Lyfse van de Schutsluyfen, waermede het Water van den Amstel, mitsgaders het water met den Amstel gemeen zynde in de Ringh van Amstelslands wort afgesloten ende gescheyden van andere wateren zoo buyten als binnen den Ringh.</i>		
		Opgenomen door CORNELIS COEL Lantm. in July 1675.		
		Aen den Amstel d'ooftzyde.	Sluyfen.	
		In outewaler polder	1	
		In groot Dayvendregt	1	
		In de boven rycker Sloer polder	1	
		In mydregt benoorden de zuwe	2	
		In mydregt bezuiden de zuwe	1	
		Aan de westzyde.		
*		In de Stads graft by de wetering	1	
*		In de achtergraft by de offemart	2	
		In de middel polder	1	
		In de Bovenkerker polder	2	
		In de Tamer polder	1	
		En een is daer noch gedamt.		
		In de Uythoornse polder	1	
		Aen de quakel	1	
		In kudellaert	1	
		In kalflagen	2	
		Aen de Billerdam	1	
		Aen de Dregt.		
		By de Billerdam, in nieuweveen	1	
		In de Goutische Vaert	1	
		Ten wederzyde in deselve	2	
		In de nieuweveensche Vaert	1	
		Nae de Uyerbuurt	1	
		In blocklandt	1	
		Aen de krom mydregt.		
		In de mydregtsche polder de bloeswegh	1	
		In de kerkvaert sul geleyt worden	1	
		In meyer op den hoef	1	
		In 't scheyt van meyer en Wilnis	1	
		In wilnis	1	
		Aen 't Woerfche verlaet	1	
		In de collevaert	1	
		In westveen	1	
		In noorden	1	
		In sevenhoven	4	
		In blocklant	1	
		In heynooms vaert	1	
		Aen de Uyterfche Treckvaert.		
		De nieuwersluis	1	
*		Den schoodeur in de beer aldaer	1	
		In den anxel	1	
		In de Geuse float	2	
		Aen de Winkel.		
		In Vinkeveen is gedamt.		
		In Aesdom en prooslye	1	
		Aen de Waver.		
		In de waver polder	1	
		Aen 't Bylevelt.		
		Aen den amstel	1	
		Aen wilnis	1	
		In de hanickerdam	1	
		In de helzendam	1	
		In de Joostendam	1	
		Verders in Amsterdam	2	
		In Mayden	1	
		In Weesp	1	
*		Aen Diemerdam	1	
*		Aen 't nieuwe diep	1	
		In 't geheel 59		
		Sommt komt in 't geheel 59 Sluyfen waer van 53 daer men door Schuuten kan, ende 6 [S] daer men niet door varen kan, maar alleen dienen om het Water te keeren, en by gelegentheyf af te tappen, zynde dese getekent met *.		
		N. 3.		
		<i>Lyfse van de Watermolens die lang nyctmatering hebben op den Amstel, en op de Wateren, die met den Amstel gemeen zyn leggende, binnen den Ringh van Amstelslands, opgenomen door den Lantmeter CORNELIS COEL, in de maent July 1675.</i>		
		Aen den amstel op d'ooftzyde	Molens	
		Op d'Ootewaeler polder	3 kant. 4 kant.	
		Diemermeer	2	
		Groot deuvendregt	1	
		kleyne deuvendregt	1	
		Ronde hoep	1	
		Waverveen	1	
		meyert benoorden de Zuwe	1	
		meyert bezuyen de Zuwe	1	
		Aen de westzyde		
		Op Buytenveldert	3	
		Middel polder	2	
		Boverkerk	2	
		Tamen	1	
		den Uythoorn	1	
		Aan		

(hierna Dooijersluis te noemen) blijft in dit tijdlijn- en boeterhaal ongenoemd. De verklaring daarvoor is wellicht aanwezig op bladzijde 22 van het boek 'Van Wildernis tot Ronde Venen'. W. Bos en dr. L.R. Mur vermeldden in 1984 daarop, dat de Dooijersluis reeds twee jaar eerder, in 1672 was aangelegd. Of deze sluis (in de Geerkade ten noorden van Kockengen) toen ook reeds daadwerkelijk in bedrijf is gesteld, mag worden betwijfeld. Dat zou namelijk tot een 'dweilen met de kraan open'-situatie

De benaming “Nessersluis”

Toen de Bijleveld in en na 1413 naar de Amstel werd gegraven, gebeurde dat aldaar in een uiterst dun bevolkt gebied. Het had omstreeks 1415 tot gevolg dat de monding van de Bijleveld 'Middenin het Nergens' was komen te liggen. Uit de vijftiende en zestiende eeuw zijn geen kaarten e.d. van dit gebied nabij Amstel en Waver bekend. Voortreffelijk qua detail en verhouding is de kaart uit 1647 van J.J. Dou, St. van Brouckhuijsen. Dat deze cartografie verbluffend goed is verzorgd, blijkt uit het resultaat van een projectie van de 1647-situatie in de actuele situatie rond Nessersluis.⁽⁴⁾ De grote nauwkeurigheid van de kaart vormt een aanleiding om ook om ook waarde te hechten aan de op de kaart aangegeven bebouwing langs de 'Maa sloot' versus het volledig ontbreken daarvan bij de monding van de Bijleveld in de Amstel: nagenoeg onbewoond gebied.

Op de kaart staat in de bocht van de rivier de Oude Waver een 'verlaet' aangegeven en rond 1647 hield dat een kleine schutsluis in. Interessant is ook de Waverbancken Molen. In de 2013-situatie zou deze dichtbij de kruising Veldweg-Botsholsewarweg (zuidkant) hebben gestaan. Als consequentie van de uitvoering van het 'Octroy en Accoord' van februari 1674 werd de molen naar de bocht van de Oude Waver verplaatst, naast het 'verlaet'.

Ongeveer 27 jaar later (dan 1647) werd aan de monding van de Bijleveld de sluis gebouwd, dus in feite wederom 'Middenin het Nergens'. Een logische zaak, dat er in het 'Octroy en Accoord' een aanduiding zoals 'Sluis in den Bylevelt' werd gebezigd: hoe had men het anders moeten noemen?

Op geen enkele kaart uit de 18e eeuw komt de naam 'Nessersluis' voor en tot begin van de 19e eeuw bleef deze benaming ontbreken. Zelfs op een gedetailleerde kaart van de Mijdrechtsche Droogmaakerij uit 1801 hebben de sluis en het omringende gebied geen naam. De sluis zelf staat wél ingetekend.⁽⁵⁾

Toch blijkt de naam 'Nessersluis' rond 1800 intussen merkbaar te zijn geïntroduceerd. Lieve van Ollefen (1749-1816) bediende zich er in ieder geval van, in 'De Nederlandsche stad- en dorp-beschrijver' uit 1795. In zijn beschrijving van de Ambachtsheerlijkheid Waverveen weet hij (de) Nessersluis terloops aan te stippen, méér niet: Nessersluis vormde immers geen '(Vrije) Heerlijkheid' of iets dergelijks, dat toentertijd van belang was. Bovenaan zijn blz. 2 wordt het volgende vermeld: *“Tot Waverveen behoort nog het district Strooknes aan den Amstel, met een groote schutsluis ten einde van de vaart, het Bijleveld genaamd, gelegen”*.

Ook wordt de Nessersluis door hem genoemd vanwege het aldaar aanwezige buitenverblijf 'Zee Rust'. Intrigerend, dat 'Strooknes aan den Amstel'. In geen enkele andere publicatie is samensteller dezes daarop gestuit.

Naamgever De Nes

Dat de Sluis in den Bylevelt vanaf 1674 gaandeweg 'Nessersluis' is gaan heten, heeft te maken met de gelijknamige buurtschap aan de overkant van de Amstel. Menig cartograaf laat dit buurtschap langs de noordelijke Amsteloever aanwezig zijn vanaf de Rode Paal⁽⁶⁾ tot vlakbij de locatie van de huidige R.K. Kerk. Enkele eeuwen geleden zou dit monumentale gebouw in (de) Swaluwebuurt hebben gestaan.

Nadat de naam 'Nessersluis' was ingeburgerd, was daarmee blijkbaar ook de basis gelegd voor vernoemingen naar de sluis. Onder andere op een kaart uit 1874, op naam van H.F. Puls, wordt de omgeving ten zuidoosten van de Nessersluis als 'Nesserpolder' aangegeven.⁽⁷⁾

Vanwege de naamsverklaring van Nessersluis, is de verleiding groot genoeg geworden om dan ook maar de naam 'De Nes' toe te lichten.

'Nes' had in de 17e eeuw de betekenis van 'Neus': een puntvormig, smal stuk land, dat uitsteekt in het water. Tegenwoordig wordt zo iets als een landtong aangeduid. Een neusvormig uitsteeksel was in ieder geval aan het begin 17e eeuw aanwezig in de Amstel en bovendien zodanig karakteristiek, dat de omgeving de Neus i.c. de Nes was gaan heten. Dat uitsteeksel was bijzonder belemmerend voor de trekvaart op de Amstel. Omstreeks 1622 werd de neusvormige Amstelbocht genormaliseerd. 'De Neus' verdween daardoor, maar de naam De Nes bleef.⁽⁸⁾

De exacte plaats van de Sluis

In de zomer van 2013 heeft Nessersluizer Ruud Goedknecht zich met de plaatsbepaling bezig gehouden. Hij was door een kaart op het spoor gezet. Er zijn meerdere (kadastrer-)kaarten uit de eerste helft van de 19e eeuw, waarop de sluis ingetekend staat. Goedknecht is tot de conclusie gekomen, dat de sluis op de plek moet hebben gelegen, waarop tot enkele jaren geleden de hieronder afgebeelde woning van J.B. Houtkamp heeft gestaan: op Nessersluis 16.

(fotoarchief J.C.Th. J. Compier)

Het laatste deel

Dat zal gaan over het nogal wazige einde van de sluis, de diverse molens in de buurt van de Nessersluis, hun molenaars en over vermeldenswaardige zaken uit de 19e en 20e eeuw.

Bronnen.

Deze zijn zoveel mogelijk in de tekst genoemd.

Noten:

- (1) Strikt gezien is dit onjuist: de naam 'Nessersluis' kwam pas voor het eerst in de tweede helft van de 18e eeuw voor.
- (2) Eind 17e eeuw bedroeg het gemiddelde jaarloon van een schoolmeester fl. 40,00; Dit zegt iets over de hoogte van een boete ad fl. 10,00 per dag.
- (3) Uit: AMSTERDAM, in zyne Opkomst, Aanwas, Geschiedenissen, Voorrechten, Koophandel, Gebouwen, Kerkenstaat, Scholen, Schutterij, Gilden en Regeeringe, beschreven door Jan Wagenaar; *Historieschrijver der Stad*, volume V.
- (4) Deze kaartprojectie is aanwezig in het Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen te Breukelen.
- (5) De Eerste Bedijking der Mijdrechtse Droogmakerij had betrekking op Mijdrechts én Waverveens gebied. Naast het in Holland gelegen Nessersluis.
- (6) Aan de noordkant van de Amstel - vroeger en nu nog - de grens tussen Uithoorn en Nieuwer-Amstel, sinds 1964 Amstelveen. Het vormt de locatie van het N201-aquaduct.
- (7) Tot een doublure, zoals met de Amstelkade, zou dat niet leiden. Buurtschap De Nes lag immers niet in een Nesserpolder, maar aan het bovenland van de Bovenkerkerpolder.
- (8) 'Amstelveen; 800 jaar Amstelveen en hun rijke verleden', deel 1, blz. 22.

ZATERDAG 4 JANUARI
 NIEUWJAARSRECEPTIE
 MET FOTO-
 TENTOONSTELLING
 OUDE PRENTEN

[ZIE PAG. 142]

De familie Kroese

Gerrit (1834) en Dirk (1832) Kroese waren nog kinderen toen ze vanuit 's Graveland kwamen aanlopen. Naar alle waarschijnlijkheid zochten ze werk, kost en inwoning. Dit vonden ze in Donkereind. Volgens overlevering was dat bij de familie Samsom. Het is niet bekend of beide jongens Kroese bij de familie Samsom konden verblijven. Van Gerrit Kroese is wel zeker dat hij in Donkereind is gebleven. Zijn broer Dirk ging later naar Baambrugge en vervolgens naar Amsterdam. De dames Tiny en Woutje Kroese, woonachtig op Donkereind in Vinkeveen, hebben hun familiegeschiedenis opgetekend en delen die graag met ons. Ook de bijgaande foto's komen uit het familiearchief van Kroese.

“Toen vader (Daan Kroese 1890) in Amsterdam in militaire dienst zat, dacht hij: “Laat ik mijn Amsterdamse familie eens gaan zoeken.” En ja hoor, hij heeft ze gevonden en is er op bezoek geweest. Maar ze waren nogal deftig, droegen slobkousen en liepen met een wandelstok met gouden knop. Nou, dat waren ze in Donkereind niet zo gewend. Vader voelde zich daar kennelijk niet zo bij thuis, dus bleef het bij een enkel bezoekje...”

Gerrit Kroese trouwde in 1860 met Johanna van de Wilt. Zij kregen zes kinderen. De oudste Hendrik (Hein) werd in 1861 geboren. De vijf andere kinderen zijn tussen 1862 en 1870 geboren. In 1867 werd Gerrit Kroese eigenaar van een stukje grond, aan de Donkereind.

Gedurende de jaren 1870-1873 eiste de pokkenepidemie

heel veel slachtoffers in ons land. Er werden vooral veel kinderen getroffen. In het jaar 1871 waren er al 15.787 slachtoffers gevallen. Ook de familie Kroese werd getroffen door deze ziekte. Alle kinderen, behalve Hein overleden. Een meisje was al overleden in 1867. De andere drie kinderen overleden in 1871 aan de pokkenepidemie. Gerrit Kroese overleed zelf ook in 1871: op dezelfde dag als zijn oudste dochtertje Hilletje van 8 jaar. Hij werd slechts 36 jaar oud.

Johanna v.d. Wilt heeft, door het wegvallen van bijna heel haar gezin, een uitzonderlijk zwaar leven gehad. Na het overlijden van haar man werd zij onderhouden door de Diaconie. Na verloop van tijd werd haar het voorstel gedaan opnieuw een huwelijk aan te gaan. Toen zij daar niet op in wilde gaan, besloot ze in het vervolg zelf een inkomen voor haar en haar kind te gaan verzorgen. Ze werd baakster, tegenwoordig noemen we dit beroep kraamverzorgster. Haar enig overgebleven kind Hein was natuurlijk alles voor haar.

“Wij berinneren ons nog, dat er een grote rieten leunstoel stond in de werkplaats. Vader (Daan) vertelde dat Grootje dikwijls bij haar zoon in de werkplaats zat, om aardappels te schillen, kousen te stoppen enz. “

Scheepsbouw

Toen Hein van school kwam, ging hij werken op een scheepswerf bij Maarten Haring in Wilnis, aan de Oudhuyzerweg. Maarten Haring had een zoon van dezelfde leeftijd, en Hein mocht met deze jongen hetzelfde onderwijs ontvangen in tekenen. Ook maakten ze mallen van de bodem van verschillende modellen van boten. Ene Hendrik van Kreuningen heeft, vermoedelijk rond 1886, een stukje grond (een bosje) te koop aangeboden aan Hein Kroese om zelf een scheepswerf te beginnen.

Hein Kroese omstreeks 1927

Waarschijnlijk is Hein hiermee begonnen in de tijd van zijn huwelijk. Op 9 april 1886 trouwde hij met Woutje Broere uit Wilnis. Zijn moeder is altijd bij hem in huis gebleven en overleefde zelfs haar schoondochter. Ze werd 86 jaar. Hein Kroese en Woutje Broere kregen 5 kinderen, hiervan was onze vader Daniël (1890) de middelste.

De kinderen gingen naar de Chr. School aan de Schans bij meester Paap. Er waren slechts twee leerkrachten. Het schoolgebouw staat er nog steeds. Na schooltijd is Daniel bij zijn vader gaan werken, en heeft van hem het vak geleerd. Ze maakten nieuwe vaartuigen en repareerden ook schepen. Dit waren bijvoorbeeld bokken, grote en kleine pramen, schouwen en roeiboten. Boeren, tuinders en vissers waren de voornaamste afnemers. De vaartuigen werden gemaakt van eiken- en vurenhout, voor de verkoop en verhuur. Er werd ook timmerwerk gedaan bij de mensen thuis. Ook gingen ze, zoals vader dat altijd noemde, 'op karwei': vaartuigen repareren bij de mensen thuis.

Brand

In 1908 is er een grote brand geweest op de scheepswerf. Terwijl de mannen binnen koffie dronken, stond er een pan met pek op het vuur. De pek werd gebruikt om de vaartuigen waterdicht te maken. Toen de pek overkookte, ontstond er een grote brand. Iemand vaarde langs de werf en ontdekte de brand en sloeg direct alarm. Hevig geschrokken rende de familie naar buiten om te blussen. Het mocht allemaal niet baten. Alles ver-

brandde ... de werkplaats, met daarin een nieuwe praam, de houtvoorraad, andere materialen en gereedschappen. Ook het woonhuis en de inboedel gingen in vlammen op. Tot overmaat van ramp was Hein niet verzekerd. Het woonhuisje naast de scheepswerf, dat bewoond werd door een oude weduwe, werd gespaard.

Zij vond elders onderdak zodat de getroffen familie, Hein Kroese met vrouw en kinderen, dicht bij de plek van onheil kon gaan wonen. De volgende morgen zocht opa (Hein Kroese) tussen de overblijfselen van de brand of hij nog iets kon vinden van metaal wat nog bruikbaar was. Bijvoorbeeld een hamer waar hij weer een steel aan kon zetten of iets dergelijks. Terwijl hij daar mee bezig was, zocht iemand hem op. Het was een klant, de heer Hulsman een veehouder. Hij vroeg belangstellend wat de zo zwaar getroffen scheepmaker nu ging doen. Nou, op zo korte termijn had Hein nog geen plannen. Hulsman wilde graag helpen en deed een voorstel: "Laat maar een nieuw huis bouwen en een nieuwe werkplaats en schaf aan wat nodig is om weer opnieuw te beginnen met het bedrijf. We gaan naar de notaris, laten een hypotheekakte opmaken en je geeft mij 100% hypotheek." En zo is het gegaan. In die tijd werd er ook een huis-aan-huis collecte gehouden, waarvoor de burgemeester een aanbeveling schreef. Hiervan hebben we nog een lijst van met de verschillende bedragen, die door diverse mensen geschonken zijn. En zo is Hein weer vol met goede moed begonnen. Er zal zeker heel hard gewerkt zijn om deze ramp te boven te komen.

Donkereind 20-22. Mogelijk de jaren 30.

Vader (Daan) trouwde in 1927 met Maria de With. Zij kregen vijf kinderen: Henk (1929), Woudje en Goof (1931), Tiny (1934) en Gert (1936). Als vader zijn drie zoons op zijn knie nam, liet hij ze alle drie al jong vertellen dat ze ook botenbouwer wilden worden.

In het begin van de oorlog, in februari 1942 overleed onze moeder, Maria Kroese-de With na een kort ziekbed. Onze ouders waren nog maar veertien jaar getrouwd. Het moet onvoorstelbaar zwaar voor vader zijn

geweest om te moeten achterblijven met vijf kinderen tussen de 5 en 12 jaar. Na de oorlog hertrouwde vader met Pietertje van der Bijl. Nadat de jongens de basisschool verlieten, gingen ze direct bij vader werken. In de avonduren gingen de jongens naar tekenles en ze hebben hun middenstandsdiploma gehaald. Tot grote vreugde van vader werden alle drie zijn zoons echte botenbouwers, die het vak van hun vader leerden. Precies zoals hij dat van zijn vader geleerd had.

In 1954 ging Goof over op het bouwen van luxe boten. Hij vond een werkkring in Loosdrecht. Later is hij een watersportzaak begonnen in Vinkeveen bij het viaduct, waar inmiddels zijn zoon de scepter zwaait.

Ruilverkaveling

In de jaren zestig werd er over ruilverkaveling gesproken. Er zou dan een eind komen aan het varen door de veehouders. In die tijd werd er een loods gebouwd om boten voor de winter te bergen, maar er was weinig animo voor. In 1967 werd een boerderij-erf in Demmerik aangekocht, dat door de ruilverkaveling vrij was gekomen. In deze tijd zou de weg Donkereind worden doortrokken, en werden de wegen Korenmolenweg en Gagelweg aangelegd. Deze wegen legden flinke beperkingen op aan het vaarverkeer. Vanaf deze tijd kon er niet meer rondgevaren worden. De tractoren verschenen steeds vaker op de boerderij.

Nu de grootste markt - agrarische vaartuigen - verdwenen was, moest er omgeschakeld worden naar een andere markt. Er is geprobeerd verschillende mooie gelakte eikenhouten roeiboten te verkopen aan particulieren. Onder andere 'Tante Leen' uit de Jordaan heeft zo'n mooie roeiboort gekocht. Maar de prijs van deze boten lag veel te hoog voor het 'gewone volk' en daarom werd er verder gezocht naar een andere markt. Die werd gevonden in het bouwen van (veld)schuren voor de boeren en ook werden er voor tuinders enkele warenhuizen gebouwd.

Gert Kroese ging in de avonduren op pad om bouwmaterialen te verkopen aan verschillende boeren in het dorp. Hij inventariseerde wat ze nodig hadden en bestelde dit bij de vertegenwoordigers van de verschillende bedrijven in bouwmaterialen, die wekelijks langskwamen. Er werd voornamelijk hout, teer, verf en golfplaten verkocht. De golfplaten konden goedkoop ingekocht worden wanneer er een schuur gebouwd werd. Co Oussoren was een grote afnemer van golfplaten, die hij gebruikte als beschoeiing.

Aan de Demmerik werd een loods gebouwd en later kwamen er twee woonhuizen waar Henk en Gert gingen wonen. De bouw van stallen kwam toen in opmars, maar vader bleef rustig breeuwen (dit is het waterdicht maken van de pramen die nog steeds in gebruik waren). Bijna tot aan zijn overlijden, begin 1976, heeft hij op de scheepswerf gewerkt.

Aannemersbedrijf

In dezelfde tijd werden de weg en de brug op Donker-eind verbreed vanwege de verkeerstoename. Door al deze werkzaamheden aan de weg had het woonhuis no. 22 erg te lijden. Er ontstonden grote scheuren in de muren en het moest dus vervangen worden. Omdat de gebroeders Kroese inmiddels enige ervaring hadden in het bouwen van warenhuizen, schuren, stallen en huizen, bouwden ze het huis aan Donkereind 22 zelf. Dit project bleek de overstap te zijn naar de woningbouwmarkt. De agrarische sector bleef echter wel de hoofdmoot voor de gebroeders Kroese.

Begin jaren tachtig kwam Daan, na het behalen van zijn MTS diploma ook werken bij het bedrijf, waar hij medevenoot van werd, na het behalen van zijn aannemersdiploma.

In 1990, tijdens reparatiewerkzaamheden aan het dak van een stal, viel Gert door het dak heen zeven meter naar beneden. Hij kwam met zijn hoofd op een betonnen vloer terecht. Zwaar gewond werd hij naar het ziekenhuis vervoerd. Bijna een maand lag hij op de intensive care en daarna moest hij nog weken in het ziekenhuis blijven. Na dit zware ongeluk moest hij veel dingen weer opnieuw leren, waarbij het revalidatiecentrum van grote waarde was. Na deze moeilijke periode heeft hij het handwerk van vader weer opgevat en diverse bootjes gemaakt. Nu voor zijn kleinkinderen. Toen er steeds meer stallen en huizen gebouwd werden bleef Henk in de werkplaats om kozijnen te maken. Na het ongeluk van Gert is hier een eind aan gekomen en is hij kantoorwerk gaan doen. In 1991 werd bij Henk prostaatkanker geconstateerd en aan de gevolgen van deze splende ziekte is hij in de zomer van 2002 overleden.

Door de jaren heen is, via geleidelijke groei, de basis gelegd van het huidige aannemersbedrijf dat onder leiding staat van de vierde generatie Kroese. In de traditie van zijn voorouders gaat ook Daan Kroese 'de boer op', maar wel met andere middelen, andere inzichten en andere werkmethoden. Het is een modern bedrijf geworden, waarin nieuwe ontwikkelingen alle ruimte krijgen, maar steeds met oog voor 'ouderwetse' kwaliteit.

Daan Kroese, jaren 50-60

V.l.n.r.: Gerrit Kroese, Daan Kroese, Daan Kroese, winter 1963

Personeel D. Kroese BV, 2011

Rumoerige start van honderdjarige huisartsenpraktijk Pierrot Vinkeveen

In de gang naar de spreekkamer bij dokter Camilla Pierrot in Vinkeveen hangen de portretten van haar opa Johannes en vader Wilhelmus (Willy) Pierrot. Op een fraaie oorkonde wordt waardering uitgesproken door het gemeentebestuur van Vinkeveen voor de 'gemeentelijk geneesheer' Johannes Pierrot bij diens 25-jarig jubileum als gemeentearzt in 1938. We schrijven nu 2013 en het is dit jaar precies honderd jaar geleden dat dokter Johannes Pierrot zijn praktijk in Vinkeveen begon. Zijn benoeming tot gemeentearzt ging destijds niet zonder slag of stoot. In de gemeenteraad van Vinkeveen en Waverveen liepen de gemoederen hoog op.

Toen Johannes Pierrot in 1913 zijn artsdiploma behaalde aan de Universiteit van Utrecht kreeg hij bezoek van een delegatie uit Vinkeveen. Er was daar een vacature ontstaan doordat de toenmalige gemeentearzt met zijn assistente ervandoor was gegaan. "De pastoor en een paar notabelen vroegen hem om zich als huisarts in Vinkeveen te vestigen," vertelt zoon Willy. "De belangrijkste reden van dit verzoek was gelegen in het feit dat Johannes katholiek was. En er waren in Vinkeveen, waar veel katholieken woonden, een paar invloedrijke mensen die graag een katholieke huisarts in het dorp wilden." Het ging om de benoeming tot gemeentelijk geneesheer en dat was een zaak van de gemeenteraad.

De voorgeschiedenis

In de periode voorafgaande aan de komst van dokter Pierrot was de heer Huijkman gemeentearzt. Dat was een opmerkelijke man die er zo zijn eigen levensstijl op na hield. Hij huurde van de gemeente een dokterswoning. Doordat de dokter zelf blijkbaar niet veel zin had om daar onderhoud aan te plegen, zag de gemeente zich genoodzaakt tot een flinke opknapbeurt, die ongeveer 300 gulden moest gaan kosten. Daarover ontstond een flinke discussie in de raadsvergadering van 23 mei 1913. Het voorstel om 300 gulden beschikbaar te stellen voor de herstelwerkzaamheden ondervond nogal wat kritiek. De raad vond het een erg hoog bedrag en enkele raadsleden waren van mening dat de dokter er op die manier wat

makkelijk van af kwam. Hij betaalde op dat moment 225 gulden huur. Een raadslid stelde voor om die 300 gulden wel beschikbaar te stellen voor de noodzakelijke reparaties. Maar dan moest tevens de huur verlaagd worden naar honderd tachtig gulden onder het beding dat de dokter voortaan zelf voor het onderhoud zou moeten zorgen. In de raadsvergadering van 7 juni werd meegedeeld dat de dokter niet akkoord was gegaan met het voorstel. Men besloot toen toch maar de kosten voor rekening van de gemeente te laten komen. Er kwam een openbare aanbesteding. Op 13 augustus kwa-

men er in de raad twee offertes aan de orde. De ene bedroeg 340 gulden en de andere 357 gulden. Dat was boven de begroting, maar men kon niet anders. Met name de vloeren waren zo slecht dat de kans reëel was dat men daar doorheen zou zakken. Men besloot de reparatie van de vloeren aan een gespecialiseerd bedrijf te gunnen en de rest van de opknapbeurt aan aannemersbedrijf Gebr. H. en C. Mulckhuysse.

Omstreden huisarts

Tijdens de rondvraag aan het einde van de raadsvergadering vroeg raadslid Van der Wilt zich af of het niet tijd werd om in de gemeente een tweede dokter aan te stellen. Zijn collega Voorluis steunde hem daarin. "Het is thans zelfs zoover dat men geen anderen Dokter kan krijgen, tenzij men eene verklaring van dezen huidige geneesheer overlegt dat daartoe geen bezwaar bestaat," aldus Voorluis.

De burgemeester meent dat dit een onderlinge afspraak is die binnen een kringvergadering van de doktoren genomen is en waar hoogstwaarschijnlijk niets aan te doen is. Raadslid Korver reageert daarop met de opmerking dat “wanneer klachten omtrent den gemeentegeneesheer inkomen, men verplicht is deze te onderzoeken en blijken deze klachten gegrond te zijn, men zich aan beslissingen van eene vergadering als door de voorzitter bedoeld, niet gelegen behoeft te laten liggen.”

En klachten bleken er volop te zijn. Korver wilde daar wel een voorbeeld van geven. Hij had een werknemer in dienst. “Dezen arbeider Hazeleger begaf zich 's avonds omstreeks half tien naar den Dokter voor een zijner kinderen, die naar diens meening ernstig ongesteld was. Het was wel duidelijk dat het ernstig was, want men gaat niet eerder vooraleer redenen daarvoor aanwezig zijn. De dokter weigerde te komen en denzelfden avond om half elf was het kind dood.” Ook andere raadsleden sloten zich aan bij de opvatting dat er een tweede dokter moest komen. De wervingsprocedure werd gestart.

Benoeming van een nieuwe gemeentearts

Blijkbaar heeft de omstreden gemeentedokter zelf voor de oplossing gezorgd door er met de wijkverpleegster vandoor te gaan. Hij verliet op 15 september 1913 de gemeente en ‘vestigde zich metterwoon buiten Europa’. Dat betekende dat het niet meer ging om een tweede dokter in Vinkeveen, waarvoor de werving al gestart was, maar dat er een nieuwe gemeentearts moest worden benoemd.

In katholieke kring zag men de kans schoon om een langgekoesterde wens in vervulling te doen gaan met de aanstelling van een katholieke dokter. Men had gehoord dat ene Johannes Pierrot in Utrecht net was afgestudeerd. Men ging bij hem op bezoek en vroeg hem dringend om te solliciteren naar de vacature in Vinkeveen.

Op de agenda van half oktober 1913 stond de benoeming van een gemeentegeneesheer als punt twee op de agenda. Er hadden zich drie sollicitanten gemeld, de heren J.J.H. Pierrot en J.Th.M. Kock, beiden uit Utrecht en J.H. Bijlsma uit Vinkeveen. Bijlsma kwam uit Drenthe en had zich kort daarvoor als arts in Vinkeveen geves-

tigd. Hij wilde ook wel gemeentearts worden. Voor hem waren “eenige getuigschriften ingekomen uit zijn vorige standplaats, n.l. van den Burgemeester te Emmen, van de Maatschappij ‘Klazienaveen’, van den Veenchef der Turfstrooiselfabriek en tenslotte nog een van enkele ingezetenen aldaar.” De ingezonden steunbetuigingen roemden de kwaliteiten van Bijlsma “als Arts en als Mensch”.

Verder maakte de voorzitter van de raad bekend dat er een brief was binnengekomen ondertekend door tweëntwintig inwoners van Vinkeveen, met het verzoek om Bijlsma te benoemen. In de brief werd ook aangekondigd dat een grote groep inwoners zich tot ‘de Kroon’ zouden wenden ingeval Bijlsma niet benoemd zou worden “wegens het niet behartigen van het belang dezer gemeente, waartoe de leden van den raad door hun eed verplicht zijn.” De toon was dus gezet.

Voorzitter vond de brief niet erg beleefd. Zo'n brief behoort een verzoek in te houden en het geeft geen pas om de raad te dreigen wanneer men zijn zin niet krijgt. Hij drong er bij de leden van de raad dan ook op aan

om vrijuit te spreken en te handelen en zich niets aan te trekken van de dreigementen. Hij stelt voor de ingekomen stukken voor kennisgeving aan te nemen. Raadslid Korver is het daar niet mee eens. Hij wijst er op dat de brief door alle inwoners die benaderd zijn, op één uitzondering na, ondertekend is. Tevens deelt Korver mee dat Bijlsma hem had verzekerd dat deze de praktijk wilde waarnemen voor een bedrag

van vierhonderd à vijfhonderd gulden. De burgemeester liet blijken dat hij daar geen boodschap aan had. “Alle sollicitanten zijn opgeroepen tegen een salaris van negenhonderd gulden. Het is hier geen handelen als in de koopmanswereld,” aldus de voorzitter.

Behandelen of uitstellen

Vervolgens vraagt raadslid Verrips zich af of de zaak wel behandeld kan worden. Er is in de vorige raadsvergadering een commissie ingesteld die een onderzoek zou instellen naar de geschiktheid van de kandidaten. De uitslag van het onderzoek is er nog niet. De secretaris van de commissie van onderzoek komt vervolgens met een nogal vreemde verklaring. Toen ze van plan waren

“RAADSLEDEN DIE
NIET OP BIJLSMA STEMMEN
MOETEN HUN ONTSLAG
INDIENEN OMDAT ZE HET
GEMEENTEBELANG NIET DIENEN.”

(RAADSLID KORVER)

met de heer Pierrot te gaan praten verzette de heer Korver zich daartegen. Korver zou gezegd hebben dat Pierrot net van de academie kwam en nog geen enkele ervaring had. Daar hoefde je hem dan ook niet naar te vragen. Vervolgens zou Korver gezegd hebben dat hij niets dan lof over Bijlsma had gehoord en dat hij vond dat de raad Bijlsma moest benoemen. Dat was voor de leden van de commissie aanleiding om verder onderzoek te staken. Nadat raadslid Hoogendoorn terloops had gevraagd hoe het zat met kandidaat Kock gaf hij meteen maar als zijn mening dat er voor Bijlsma gekozen kon worden. Hij doet het voor minder geld en hij heeft in de korte tijd dat hij hier als arts werkzaam is, bewezen een goede arts te zijn.

De geloofskwestie

Dan duikt plotseling de geloofskwestie op in de discussie. Raadslid Van Zwieten stelt vast dat Bijlsma niet gelovig is. Dat is voor Van Zwieten reden om hem niet te benoemen. Dat vindt Hoogendoorn geen argument. Hij stelt dat er in het verleden zowel katholieke als protestantse doktoren zijn geweest, “en zelfs een Heisenborn, die geen godsdienst er op na hield.” Hij gaf een uitvoerige verhandeling waarbij hij ook in ging op de veelbesproken dokter Huijkman. “Deze gaf aanvankelijk blijk van Godsdienst, doch bleek later dat hij een huichelaar en veinzer was.” De heer Spruijt probeert de inmiddels hoog opgelopen gemoederen te bedaren. Hij snapt niet waarover zoveel drukte wordt gemaakt. “We hebben het in de raad zo vaak gehad over een tweede dokter. Nu moeten we een nieuwe gemeentearst benoemen en nu wordt er moeilijk over gedaan,” aldus Spruijt.

Langzaam maar zeker lijkt de raadsvergadering uit te lopen op een Poolse landdag. Er vindt een uitvoerig debat plaats over het belang van een al dan niet gelovige huisarts. Groeneveld betoogt dat het voor de katholieken heel erg belangrijk is dat er een katholieke geneesheer komt. “Het is voor vele omstandigheden des levens voor hen zoo zeer nodig.” Hij snapt ook niet dat de protestantse raadsleden voor Bijlsma kunnen stemmen, daar die niet gelovig is. Verrips antwoordt dat hij weliswaar christen is maar dat het hem gaat om de kwaliteit van de arts. En dan kiest hij toch voor Bijlsma. Roeleveld maant

vervolgens tot kalmtte. Verrips: “Ik houd van een kalme overweging en zou niet gaarne een warm hoofd aan deze kwestie overhouden.”

Raadslid Korver gooit het vervolgens over een andere boeg. Hij vindt de discussie over het geloof niet van belang. “We hebben den eed afgelegd in handen van den Burgemeester, doch niet in die van den Pastoor. Deze be-

hoort er buiten te blijven.”

Hij vindt dat het financiële belang prevaleert en dat de voorkeur gegeven moet worden aan Bijlsma, omdat die bereid is de functie te aanvaarden tegen een lagere honorering. Roeleveld daarentegen, vindt het ook in het belang van de gemeente wanneer gekozen wordt voor een katholieke arts, omdat een groot deel van de bevolking katholiek is. Dan brengt Korver nog zwaarder

‘WE HEBBEN DEN EED AFGELEGD

IN HANDEN

VAN DEN BURGEMEESTER,

DOCH NIET IN DIE

VAN DEN PASTOOR.”

(RAADSLID KORVER)

geschut in stelling. Hij vindt dat de raadsleden die niet op Bijlsma stemmen hun ontslag als raadslid moeten indienen omdat ze het gemeentebelang niet dienen, “doch slechts uit partijzucht handelen”. Hij verwijst naar de goede getuigschriften over Bijlsma. Opnieuw komt Verrips met de vaststelling dat de zaak nu niet behandeld kan worden omdat de getuigschriften van de andere twee ontbreken. De voorzitter brengt vervolgens de vraag in stemming of de raad bereid is nu een beslissing te nemen over een benoeming. Met zes tegen drie stemmen wordt besloten de benoeming nog dezelfde avond af te handelen.

De benoeming van dokter Pierrot

Vervolgens wordt overgegaan tot de stemming over de benoeming van een gemeentearst. Er werden negen geldige stemmen uitgebracht. J.J.M. Pierrot kreeg zes stemmen en J.H.A. Bijlsma kreeg drie stemmen. Op de derde kandidaat J.Th.M. Kock werd geen enkele stem uitgebracht. Voorzitter stelde vervolgens vast dat de heer Pierrot met meerderheid van stemmen tot gemeentearst was benoemd met ingang van 1 november of zoveel eerder als mogelijk was. De raad drong er op aan om zo snel mogelijk een duidelijke instructie voor de nieuw benoemde arts te maken en daar ook de hand aan te houden. De Burgemeester meldde dat de gemeentesecretaris de geldende instructie van de gemeente Wilnis al had opgevraagd en dat die als model zou dienen.

De huisvesting van de arts

Dokter Pierrot had zich bereid verklaard om de woning van zijn voorganger te betrekken. In de raad werd nog wel even gestoeid over de ingangsdatum van een huurovereenkomst. Tijdens de raadsvergadering van 27 november 1913 stelden B&W voor de huur in te laten ingaan per 1 januari 1914. Korver stelde vast dat er dan een paar maanden huurverlies zou optreden en hij stelde voor om de huur in te laten gaan op 27 oktober, de datum dat Pierrot de betrekking had aanvaard. Voorzitter vond dat niet redelijk want “het huis ziet er nog zeer onooglijk uit. Op het oogenblik zijn de schilder en de timmerman nog bezig hetzelfde in orde te brengen. Alles moet worden in orde gebracht alvorens men kan zeggen dat hetzelfde in behoorlijken staat aan den huurder wordt overgedragen,” aldus de burgemeester. Korver moppert vervolgens dat dit al veel eerder had moeten gebeuren. Hij blijft van mening dat de huur op 27 oktober moet ingaan. De woning mag er dan wel slecht aan toe zijn maar Pierrot heeft al wel gebruik kunnen maken van de apotheek. De meerderheid van de raad steunde hem niet. De bestaande woning is een schandaal als woning voor een dokter en zal eerst in orde gemaakt moeten worden. Dan moet je als gemeente ook niet krenterig doen, vond de rest van de raad. De huur met de heer Huijkman liep

nog tot 30 november 1914, maar Pierrot was bereid een onderhandse huur overeen te komen.

De huurovereenkomst met Pierrot werd door de raad vastgesteld en ook de instructie voor de geneesheer werd goedgekeurd.

Enige jaren later werd voor de gemeentearts Pierrot een passende woning en praktijkruimte gebouwd aan de Herenweg door aannemer C. Mulckhuyse. Dit pand ‘De Beuk’ werd in 1926 door Pierrot betrokken en is tot heden nog steeds het praktijkadres van de derde generatie Pierrot.

Johannes Pierrot heeft van 1913 tot in 1951 zijn praktijk uitgeoefend. Toen hij op 29 april 1951 overleed, heeft zijn zoon Wilhelmus (Willy) de praktijk overgenomen. In november 1983 nam hij afscheid als huisarts en werd de praktijk voortgezet door R.H. (Dick) Winterkorn en Camilla Winterkorn-Pierrot. Dick Winterkorn ging in mei 2011 met pensioen; Camilla Winterkorn is nog steeds actief als huisarts in Vinkeveen.

Bronnen:

- *Interview met Willy en Camilla Pierrot, gepubliceerd in De Groene Venen van 19 juli 2013.*
- *Verslagen van de raadsvergaderingen van de gemeente Vinkeveen en Waverveen uit de periode 1912-1913.*

In gesprek met

Op dinsdagochtend 10.00 uur sta ik bij Piet op de stoep. Hij komt mij al tegemoet vanaf het erf. "Niemand komt bij mij door de voordeur, die zit altijd op slot. Gasten komen bij mij altijd via de achterdeur over het erf."

We gaan aan de eettafel zitten en terwijl ik een heerlijke bak koffie krijg van Piet's vrouw, begint hij meteen te vertellen over zijn activiteiten tijdens de laatste jaren van zijn werkzame leven.

"IK VOND DAT ER EEN
AANTREKKELIJK BLAD
MOEST KOMEN
MET EEN WERVEND KARAKTER."

Als gemeentesecretaris is hij een bekende in de gemeente Wilnis. Hij is de laatste jaren actief geweest in de overdracht van de gemeente naar de fusiegemeente De Ronde Venen (DRV). De fusie van de gemeenten Vinkeveen, Mijdrecht en Wilnis was toen een feit. Het was 1989.

Na deze fusie heeft Piet gedurende twee jaar archiefwerkzaamheden verricht voor de nieuwe gemeente. Dit wil zeggen dat de archieven van de drie dorpen boven water moesten komen en vervolgens bij elkaar gebracht werden.

Piet zag al gauw dat het een moeilijke klus zou zijn. Hij heeft daarbij de rijksinspecteur van de archieven in Utrecht ingeschakeld. Die heeft een onderzoek ingesteld, dat heeft geleid tot een rapport waarin gepleit werd voor een professioneel streekarchief en een opzet voor een nieuwe ordening. Piet heeft dat in de raadscommissie toegelicht, waarna de daartoe opgeleide archivaris Ton Hagen verder kon met de opbouw van het archief zoals dat nu bestaat.

Deze werkwijze is typerend voor de aanpak van Piet in vele kwesties en voor zijn rol als voorzitter van de Historische Vereniging. Piet laat geen zaken liggen, maar weet op tijd de noodzakelijke hulpbronnen te vinden. Daarbij zorgde hij voor draagvlak, goede procedures, goede communicatie en hij zorgde dat de juiste man op de juiste plek stond.

Piet is geboren in 1933 in Woerden en is gaan werken als ambtenaar ter gemeentesecretarie respectievelijk van de gemeenten Waarder, Barwoutswaarder en Rietveld, Ameide en Tienhoven (aan de Lek), Harmelen en Renswoude en tenslotte vanaf 1967 in Wilnis alwaar hij vanaf 1976 gemeentesecretaris is geweest.

In 1989 werd Piet voorzitter van de Historische Vereniging 'De Proosdijlanden'. Hij bleef in deze functie veertien jaar lang actief. Hij kon de gemeentelijke contacten goed gebruiken om de huisvesting voor de vereniging te realiseren. Maar ook zijn passie voor geschiedenis kon hij op die manier uitleven in nieuwe projecten.

De vereniging bestond bij zijn aantreden uit slechts 60 leden. Dat was te weinig voor een goed financieel draag-

Piet Grundmann

vlak. Daar moest eerst iets mee gebeuren. Het was Piets opvatting dat het alleen maar kon door de burgers te laten zien hoe hun voorouders leefden.

”Ik vond dat er een aantrekkelijk blad moest komen met een wervend karakter”. Dat kwam er en het blad heette 'De Proostkoerier'. Piet vertelt dat die naam snel is veranderd in 'De Proosdijkoerier', omdat buitenstaanders het idee hadden dat hij in de horeca werkzaam was.

Het blad was echter niet het enige. Naast de vereniging werd een stichting opgericht, de Stichting Proosdijer Publicaties. Deze stichting deed in het jaar 2000 een lijvig boekwerk verschijnen dat de geschiedenis beschreef van de R.K. Parochie van Johannes de Doper Mijdrecht-Wilnis: 'Twee parochies verenigd in Driehuis'. Ook hier was Piet weer de medeorganisator.

Er was al eens een stuk geschiedenis op papier gezet door de oud Wilnisser pater C. Verwoerd. Maar de kerk had geen archief betreffende de 17e en 18e eeuw, vanwege de onderdrukking in die tijd. Hierom is de publicatie van de pater aangevuld met de protestantse archieven, die wel bewaard waren gebleven. Ook andere publicaties zijn verschenen. Al snel daarna volgde de uitgave van 'Vinkeveen en de Tweede Wereldoorlog' van de heer Turkenburg, het boek 'Anders nog iets?' over de verdwenen middenstand in De Ronde Venen kwam in 2004 uit. In 2012 kwam het schitterende boek over de geschiedenis van Vinkeveen uit met de titel 'Vinkeveen van Demmerik tot Waverveen'.

Het boek over de oorlogsjaren in Vinkeveen brengt ons op de manier waarop Piet als 7-jarige jongen de oorlog heeft meegemaakt. Hij beleefde het als een mengeling van avontuur en spanning. Hij zag wel dat in de jaren die

volgden meer voedselschaarste kwam. De problemen voor het gezin Grundmann namen ernstige vormen aan.

De oorlog is één van de drijfveren geweest tot de oprichting van het Comité Herdenking 1940-1945 Wilnis. Vanuit dat comité, dat in 1986 nog voornamelijk bestond uit voormalige mensen uit het verzet, is men er in geslaagd om met succes te pleiten voor een herdenkings-

monument voor Wilnis, zodat de dodenherdenking ook in Wilnis een plek heeft.

Ook heeft het comité zich er voor ingezet dat de drie Canadese bemanningsleden van een geallieerde bommenwerper, die in mei 1943 bij Wilnis neerstortte, begraven konden worden, nadat ze in 2002 alsnog werden geborgen. Zo konden zij bij de jaarlijkse 4 mei herdenkingen betrokken worden.

Dat kennis over het verleden ook nuttig is voor de huidige tijd blijkt wel uit de mening van Piet over de oorzaak van de dijkdoorbraak in Wilnis. Het waterschap concludeerde al snel dat het droge weer de oorzaak was. Piet wist dat in 1874 de dijk ook al

eens was doorgebroken. Toen weet men de doorbraak aan het vele natte weer van die afgelopen tijd. De werkelijke oorzaak ligt echter in de verbinding tussen het dijklichaam en de veenondergrond. Die is slordig aangelegd. Zo haalde Piet het nieuws in dagblad Trouw om een en ander uit te leggen.

In zijn functie als gemeentesecretaris heeft Piet altijd de rol vervuld van iemand die trachtte verder te kijken dan de vierjaarlijkse verkiezingsperiode van gemeenteraad en wethouders. Met zijn kennis van het verleden heeft hij getracht de toekomst beter te kunnen voorzien en minder afhankelijk te laten zijn van de waan van alle dag.

IJsvereniging Vinkeveen: een rijk verleden; een ... toekomst

Op zaterdag 9 november 2013 hebben de Vinkeveense ijsclubs Voorwaarts (sinds 1896) en VIOS (sinds 1898) op feestelijke wijze hun fusie bekrachtigd: vanaf die datum is de IJsvereniging Vinkeveen een feit.

In ieder geval tot aan de oorlog telde Vinkeveen vier ijsclubs: Eendacht Maakt Macht (E.M.M.), Thialf, VIOS en Voorwaarts. Dat aantal is na de recente fusie tot één gereduceerd.

Vooralsnog hanteert die ene, spiksplinternieuwe vereniging geen oprichtingsjaar. Het is niet ongebruikelijk om het jaartal te ontlenen aan de oudste vereniging, in de trant van 'IJsvereniging Vinkeveen - sinds 1896'. Wie weet een interessante aangelegenheid, omdat fusiedeelnemer VIOS even onnauwkeurig als creatief met het oprichtingsjaar wist om te springen. Dat deze club in Achterbos in 1898 is opgericht, blijkt o.a. uit de afbeelding. Opvallend genoeg werd het 110-jarig jubileum reeds in 2007 gevierd. Misschien een poging om een jaar

achterstand op Voorwaarts terug te pakken. In lijn hiermee staat op de website van IJsvereniging Vinkeveen het jaar 1897 vermeld als oprichtingsjaar voor VIOS: daar valt dus iets op aan te merken.

Iets dergelijks geldt zeker niet voor de IJsvereniging Vinkeveen: een gretig bestuur, inclusief een met reden zorgeloze penningmeester en ook nog circa 450 leden: Nu het ijs nog.

In vroegere jaren kwam wel eens 'schaatsbaar' ijs te Vinkeveen voor en daarop geschiedenis gemaakt; onderstaand een greep daaruit.

Schaatsen op zondag; niet echt een probleem

Tussen VIOS en Voorwaarts gold in ieder geval na de oorlog de afspraak, dat de weekendactiviteiten van VIOS zo mogelijk op de zaterdag zouden plaatsvinden en die van Voorwaarts op de zondag. Schaatswedstrijden, op zondag? Zowel VIOS als Voorwaarts telden c.q. tellen tal van leden en bestuursleden van christelijken huize, voor wie de zondag als de dag van de Heere geldt, de vervulling van de oudtestamentische sabbat. Dus geen sport op zondag, zou je veronderstellen, zeker gelet op het verzet van protestantse Vinkeveners tegen o.a. wielkoersen die op zondagmiddagen via de Provinciale weg even Vinkeveen aandedden. Maar schaatsen op de zondagmiddag, een veel langduriger aangelegenheid, is nooit echt een probleem geweest. Een aanleiding om bij enkele 'zondagsrustige' Vinkeveners te informeren naar het kennelijk aanwezig geachte onderscheid tussen schaatsen en andere sporten. De beantwoording verliep nog behoedzamer dan het stellen van de vraag en men bleef ver verwijderd van een (poging tot) theologische onderbouwing.

Prijzengeld; evenmin een probleem

Voorwaarts was vooral van de jaren '60 een ijsvereniging met veel leden, dus met ook met veel contributieinkomsten. Dat had gevolgen voor de activiteiten in de lange strenge winter van 1963. Overall in de omgeving waren ijsclubs nijver doende kortebaanwedstrijden uit te schrijven. Een aansprekend deelnemersveld vergde evenwel een attractieve prijzenpot. In een uitzonderlijk lange winter zoals die van 1963 kon de bodem van zo'n pot in zicht komen: de schaatskalender in de landelijke dagbladen werd allengs overzichtelijker. Voorwaarts kon het zich echter permitteren om tot in maart 1963 door te gaan met kortebaanwedstrijden. Niet op de gebruikelijke ijsbaan⁽¹⁾, schuin achter 'De Beuk', maar aan de Baambrugse Zuwe, achter de tuinderij van Piet Verlaan. Maar ook VIOS kon in de lange winter van 1963 stug doorgaan met vooral koppelwedstrijden.⁽²⁾ Daarnaast werd er ook nogal ongebruikelijk ijsvermaak op 'het Meertje' aangericht, zoals 'Ringsteken op landbouwtractoren'. Daar-

bij past wel de opmerking, dat de tractoren van 50 jaar geleden beduidend kleiner en lichter waren dan de hedendaagse gevaartes. Drie jaar later, in januari 1966, zou een VIOS - koppelwedstrijd landelijk nieuws teweeg brengen.

Deelname door een profwielrenner: ineens wél een probleem

Voor dinsdag 18 januari 1966 had VIOS een Nationale koppelwedstrijd uitgeschreven, met o.a. als deelnemer het duo Gerben Karstens - Chris Meeuwisse.⁽³⁾ Laatstgenoemde was toentertijd door aanstormende talenten zoals Ard Schenk en Kees Verkerk uit de kernploeg verdrongen, maar behoorde nog altijd tot Nederlands beste schaatsers. Net als Gerben Karstens, in 1966 en daarna bovendien een van onze sterkste profwielrenners. Dit illustere duo zal op deze verrekt koude dag (gemiddeld -7.0°C) echt niet voor bos bloemen en een handdruk naar Vinkeveen zijn afgereisd. Maar het is wel de vraag of zijn hun startgeld hebben kunnen opstrijken; hun prijzengeld kwam hoe dan ook niet aan de orde en dat had alles te maken met de inhoud van dit bericht in het Utrechts Nieuwsblad (U.N.).

De opmerkelijke KNSB-maatregel is na 22 januari 1966 uitgegroeid tot een heuse affaire, waarin wielrenner Karstens al gauw niet meer participeerde. In plaats daarvan ging hij een uitstekend wielerseizoen presteren.⁽⁴⁾

Provinciaal kampioenschap kortebaam 1956: titelprolongatie geen probleem

Niet altijd gingen de titels en de bloemen van E.M.M., VIOS en Voorwaarts naar deelnemers van buiten Vinkeveen. Op zaterdag 11 februari vond op de baan van E.M.M. bij de Plashoeve het kortebaam kampioenschap van de provincie Utrecht plaats. Bij dergelijke titelwedstrijden waren er geen geldprijzen te verdienen en dat was wellicht de verklaring voor de absentie van een aantal kanshebbers. In ieder geval wist Vinkevener Cor van Schie als volstreckte outsider de Provinciale titel te bemachtigen. In de jaren daarna merkte hij graag op, dat hij 'jarenlang' Provinciaal kampioen was geweest. Dat kon min of meer kloppen: in 1957 en 1958 ontbrak namelijk

het ijs voor een volgende titelstrijd. De in het U.N.- bericht genoemde 'Kroon' betrof Mart Kroon. Wie 'Mur' moet zijn geweest? Dr. Luuc Mur, misschien?!

Karstens profschaatser

LEIDEN — Gerben Karstens en Chris Meeuwisse hebben gisteren in Vinkeveen hun hattrick (het winnen van drie schaatswedstrijden achtereen) niet kunnen voltooien.

De beide oudkernploegrijders mochten niet aan de nationale koppelwedstrijd van de Vinkeveense ijsclub V.I.O.S. deelnemen. Omdat wielrenner Gerben Karstens door de Koninklijke Nederlandse Schaatsbond ook als beroepschaatser wordt beschouwd.

De heer Van der Meer, bestuurslid van V.I.O.S., had enige uren voor de start telefonisch bericht van de K.N.S.B. ontvangen dat de Vinkeveense ijsclub als lid van de bond zou worden geroyeerd.

Tevens verzocht men de heer Van der Meer om de startvergunning van Karstens in te nemen. Iets wat de penningmeester van V.I.O.S. overigens weigerde.

Het startverbod voor Karstens van de K.N.S.B. voor nationale wedstrijden is een wat vreemde zaak geworden. De 24-jarige Leidenaar heeft dit seizoen reeds aan vele nationale wedstrijden deelgenomen en kwam zelfs twee dagen geleden in de strijd om het officiële kampioenschap van Zuid-Holland, lange baan, in Strijen uit.

Van K.N.S.B.-zijde is er toen geen enkel bezwaar gemaakt tegen zijn deelneming. Verder is Karstens ook in het bezit van een geldige licentie voor het seizoen '55-'56.

De toekomst voor Ijsvereniging Vinkeveen: wordt 'ijs' het probleem?

In feite is het (ontbrekende) ijs al het probleem: na 1997 kon er geen enkele toertocht worden verreden: er is veel en langdurige vorst voor nodig om een tocht op de Plassen mogelijk te maken. Het valt te hopen, dat voorzitter Jos van Wijk reeds volgende maand zijn 'rayonhoofden' kan bijeenroepen.

Noten:

- (1) De gebruikelijke baan had met grondijs te kampen (bron: Jan van Egmond).
- (2) Een koppelwedstrijd op ijs kent meerdere vormen, qua afstand, aantal rondes en aantal deelnemers tegelijk in / op de baan. Het is in ieder geval een aflossingswedstrijd.
- (3) In het U.N. - bericht wordt Chris Meeuwisse (1938-2011) abusief als 'Meeuwessen' vermeld. Onderaan het artikel is ook nog sprake van een opmerkelijk lang seizoen.
- (4) Gerben Karstens won in 1966 onder meer de 3e en 9e etappe in de Tour de France.

Utrechts Nieuwsblad (13-02-1956), pag. 4

Van Schie kampioen korte baan

Op de baan van „Eendracht maakt macht” heeft Van Schie op het korte baankampioenschap van Utrecht beslag weten te leggen. Hij won alle drie ritten met een totaal tijd van 48,8 sec. Mur, die twee ritten won plaatste zich tweede eveneens met 48,8 sec. Derde werd Kroon, die in zijn drie ritten steeds als tweede eindigde (50,1 sec.).

Heeft u ze ook nog? Die oude klassenfoto's?

Maarten van der Vaart 1961

Bijgaande foto is in het voorjaar van 1961 gemaakt van de examenklas (derde leerjaar) op de Christelijke Lagere Technische School 'Maarten van der Vaart' in Mijdrecht.

De namen van de jongens zijn v.l.n.r. op de achterste rij:

Jan Gouw, Kees Dekker, Jan de Hertog, Joop Treur, Kees den Ouden, leraar Van Rijn, Jan Bluemink, Cor Peerenboom, Guus Winters, Huib Rijnveld, Willem van der Vliet en Bert de Haan.

En v.l.n.r. geburkt:

Jacob Pul??, Bart van Ginkel, Joop Klein, Hans Rozenboom, Hennie Doornenkamp, Johan de Graaf, Kees van Wijk en Gerrit Vink. De heer Jan Bluemink, van wie we deze foto aangeleverd kregen, geeft aan niet helemaal zeker te zijn of deze namen voor 100% procent kloppen. Heeft u aanvullingen of aanpassingen???

Schoolfoto Mijdrecht-Dorp (1936/37)

1 Gert Hoogerhout; 2 Gerard den Hertog; 3 Gerrit Kraan; 4 Meester Bussche; 5 Thom de Liefde;
 6 Jan den Hertog; 7 Piet de Liefde; 8 Juffrouw Koopmans; 9 Meester Koopmans; 10 Gera de Liefde;
 11 Jo Kroon; 12 Dien Hakker; 13 Wil de Jong; 14 Donny Houting; 15 Iet Klinkhamer; 16 Hennie
 Klinkhamer; 17 Neel Kraan; 18 Woutje Kroese; 19 Aagje den Hertog; 20 Willy de Hertog;
 21 Jopie van Heeringen; 22 Riek Hoogendoorn; 23 Ina Kooi; 24 Sjoerdje/Jos Kraan;
 25 Ko Kroon; 26/27 Tweeling Houting; 28 Adrie Hoogendoorn; 29 Jaap Hoogendoorn;
 30 Marinus den Hertog; 31 Evert Kroon.

Eveneens uit Mijdrecht kregen we een reactie op de geplaatste foto in ons juninummer. Bij de toen geplaatste foto's stonden nog enkele vraagtekens, die nu zijn aangeleverd (waarvoor dank) door de heer Wim Kuijt uit Gouda, vroeger getrouwd met Jopie van Heeringen (nr. 21):

In de tussentijd kregen we enkele nieuwe foto's aangeleverd. Van mevrouw Niesje Plooi (Waverveen) een foto van de Poldertrotsreünie en van de heer Van Egmond (Vinkeveen). Die plaatsen we naar alle waarschijnlijkheid in ons maartnummer van 2014.

Wilt u zelf uw klassenfoto beschikbaar stellen? Dan willen wij daar graag gebruik van maken. Kent u alle namen van de klasgenoten nog? Dan is dit erg handig. Bent u juist nieuwsgierig naar vergeten namen? Dan vragen we onze plaatsgenoten mee te denken. Vooral ook over schoolfoto's uit de jaren vijftig of zestig van de vorige eeuw.

U kunt uw foto's aanleveren bij Jaap Meulstee. Dat mag digitaal via meuls63@planet.nl, u kunt uw foto ook (tijdelijk) afgeven. Dan scannen we de foto en plaatsen deze in één van onze volgende edities.

Heel even was er wat gerommel aan het water

In 1832 besluit de gemeente Mijdrecht het dorp op te delen in wijken. Zeven wijken omvatten Mijdrecht Dorp, zes andere het buitengebied. Wijk 8 - waarin 42 gezinnen - omvat dan de “geheele kade benoorden de zuwe” en wijk 9 - met 37 gezinnen - bestaat uit de Mennonieten-buurt. Twee wijken die samengeteld “Mijdrecht aan het water” vormen. Laten we daar eens induiken en zien wat er in 1940 plotseling gebeurde.

Wat weten we van dat Mijdrecht aan het water?

Niet zo gek veel. Twee wijken van elkaar gescheiden door de Mijdrechtse Zuwe, nu nog de provinciale weg N201. De Mennonietenbuurt aan de zuidkant van de Zuwe krijgt bekendheid wanneer daar al vroeg aanhangers van Menno Simons neerstrijken om in alle rust hun godsdienst uit te oefenen. De Amstelkade benoorden de Zuwe is in trek vanwege de ligging aan het water. Pas als daar rond 1927 aan de Piet Heinlaan (genoemd naar Piet Engel en Hein Zuidervaart) de gereformeerde Kruiskerk verrijst en er tussen de Engellaan en de Mijdrechtse Zuwe steeds meer woningen gebouwd worden, krijgt Mijdrecht benoorden de Zuwe meer betekenis. Pas na de Tweede Wereldoorlog krijgen de twee wijken officieel de naam Amstelhoek.

Is dat water nou een rivier of een kanaal

De wijken Mijdrecht benoorden de Zuwe en de Mennonietenbuurt liggen - net als overbuur Uithoorn - niet aan de Amstel, maar aan het Amstel-Drechtkanaal. Dit in 1825 aangelegde en 12 km lange kanaal loopt van waar de Drecht en de Kromme Mijdrecht samenkomen, langs Uithoorn, tot Ouderkerk aan de Amstel. In feite is het een stuk kanalisering van een deel van de Amstel omdat de oude trekvaart tussen Amsterdam en Gouda via de Haarlemmermeer destijds te gevaarlijk werd vanwege de vele ondiepten. De hiernaast afgebeelde uitsnede van een kaart uit 1650 laat goed zien hoe de Drecht en de Miert (Meijert) toentertijd langs Nuythoorn uitliepen in de Amstel en hoe de Miersche Zuwe dwars door het veen daarop aansloot.

Opkomend gerommel

Ogenschoonlijk is alles een eeuw lang rustig, maar dan blijkt plotseling dat niet alle bewoners van Mijdrecht aan het water blij zijn dat hun woongebied is ingedeeld bij Mijdrecht. Op 5 december 1940 gaat een brief de deur uit gericht aan de Secretaris Generaal Binnenlandse Zaken te 's Gravenhage. Afzender is A.J. Koolen, administratie-adres Zuwe 106, Mijdrecht post Uithoorn.

”Geven te kennen: Jac. Bakker fabrieksarbeider, A.J. Koolen onderwijzer, L.A.C. Koeleman bakker, L.W. Kniep beambte NS, Kl. van Klaveren visser, Th. Kortekaas handelaar, H.J. Rijnveld aannemer, B. Santema chef VAMI, J. Visser leerling machinist NS, G.J. Westerink machinist NS, H. Zuidervaart handelaar. Zijn inwoners van Mijdrecht, maar willen bij Uithoorn gerekend worden. Zij wonen aan de Amstelkade, de Amstelhoek, de Mennonietenbuurt en Kromme Mijdrecht gelegen aan het Amstel-Drechtkanaal met aan de overzijde de gemeente Uithoorn. Beide oevers zijn middels twee verkeersbruggen met elkaar verbonden.”

De brief vervolgt met een groot aantal argumenten waarom hun woongebied bij Uithoorn moet worden gevoegd. Mijdrecht ligt op een uur gaans. De weg er naar

toe is open en zonder straatverlichting. Genoemd gebied hoort tot de postbestelling Uithoorn en is aangesloten op het automatische telefoonnet van Uithoorn. Meldingen van branden en verkeersongevallen moeten allemaal via een trage, niet automatische, telefoonverbinding met Mijdrecht, terwijl de gewenste hulpmiddelen in Uithoorn terstond ter beschikking staan. Voor het afhalen van distributiebescheiden moet je naar het verafgelegen Mijdrecht. Alle dokters en verloskundigen uit Uithoorn verzorgen ons woongebied. De ziekenfondsen en ziekenhuisfondsen van Uithoorn hebben hun rayon zelfs uitgestrekt tot over het water. Dat geldt ook voor de luchtbescherming, die op de dienst in Uithoorn is aangewezen.

Ons hele sociale en economische leven richt zich op Uithoorn. Kinderen van Rooms Katholieke gezinnen, Nederlands Hervormde gezinnen en niet confessionele gezinnen bezoeken scholen in Uithoorn, terwijl de Christelijk Nationale School in de Mennonietenbuurt haar leerlingen uit Uithoorn krijgt. Dit geldt ook voor kerkbezoek en verenigingsleven. Het overgrote deel van de bewoners bezoekt de kerken in Uithoorn, "terwijl de Gereformeerde Kerk welke in de Amstelhoek is gebouwd, de meeste leden onder de inwoners van Uithoorn telt". De vereniging Arbeid Adelt, gevestigd in Uithoorn, heeft haar nijverheidsschool in de Amstelhoek.

Uithoorn is een industriegemeente die aan velen werkgelegenheid biedt. Afnemers van neringdoenden hebben hun klanten aan beide zijden van het water, dat geheel in onderhoud is bij de provincie Noord-Holland. Voorts bestaat het verlangen tot samenvoeging al vele jaren, maar van een verzoek dienaangaande werd afgezien vanwege de omslachtigheid. "Naar wij vernomen hebben kan een grenswijziging nu eenvoudiger. Vandaar ons verzoek om de genoemde kernen bij Uithoorn te voegen", aldus de elf ondertekenaars.

Den Haag informeert daarop Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht, die op hun beurt op 24 december 1940 aan B&W vragen hoe zij over die voorgestelde grenswijziging denken.

Maar wij willen daaraan niet meedoen

Terwijl B&W van Mijdrecht aan het denken zijn, volgt op 11 januari 1941 een brief van voormalig wethouder J.P. Engel, Buurt E 135 Mijdrecht post Uithoorn. Het schrijven is aan de heer Secretaris Generaal, waarnemend hoofd van het departement van Binnenlandse Zaken in Den Haag.

Mennonietenbuurt rond 1904. Uiterst rechts de in 1805 gestichte en in 1941 afgebroken joodse synagoge.

"Ondergeteekenden allen inwoners der gemeente Mijdrecht geven met de meest verschuldigde eerbied te kennen: dat door een 11 tal ingezetenen uit de gemeente Mijdrecht een verzoek is gedaan teneinde een grenswijziging der gemeente Mijdrecht te bevorderen, waardoor een gedeelte van deze gemeente bij de gemeente Uithoorn gevoegd zou worden. Dat alle ondergeteekenden bewoners zijn van dat gedeelte der gemeente Mijdrecht waarvoor samenvoeging met de gemeente Uithoorn is verzocht. Dat zeker 80 procent der bewoners van het betreffende gedeelte annexatie niet begeert".

De brief kapittelt vervolgens de argumenten die de indieners gebruikten. De afstand naar Mijdrecht is weliswaar groot, maar dat is geen bezwaar want de gemeente houdt daar rekening mee en geeft zelfs distributiebonnen uit in het genoemde gebied. De telefoonverbinding met de kom der gemeente Mijdrecht is straks geen bezwaar meer, want de automatisering van het telefoonnet Mijdrecht is reeds lang in voorbereiding. "Dat hoewel er samenleving bestaat tusschen het te annexeren gedeelte en de gemeente Uithoorn, de samenleving niet meerder is te noemen dan in andere aan elkaar grenzende gemeenten".

De Nederlands Hervormde School in Uithoorn telt 140 leerlingen waarvan 34 uit de gemeente Mijdrecht, terwijl de Christelijk Nationale School in de Mennonietenbuurt te Mijdrecht door 40 leerlingen, woonachtig in Uithoorn, wordt bezocht. Het grootste aantal leden der Gereformeerde Kerk woont in de gemeente Mijdrecht. De Vereniging "Arbeid Adelt" krijgt het grootste aantal leerlingen uit omliggende gemeenten in de provincie Utrecht. Uithoornaren vinden in Mijdrecht net zoveel werk als omgekeerd. Slechts zes van de elf hiervoor gemelde verzoekers zijn geboren Mijdrechtenaren. Dat er al jarenlang annexatiepogingen bezig zijn klopt niet. De Amstel is een natuurlijke grensafbakening, het zou onnatuurlijk zijn die door de verzochte annexatie te verbreken. Daarnaast is de rivier tevens grensscheiding tussen twee provincies.

De brief eindigt met: “dat gezien het grote aantal handtekeningen hieronder weergegeven de overgrootste meerderheid der bewoners, zooals reeds hiervoren gememooreerd, de voorgestelde annexatie niet begeert. Redenen waarom wij Uwe Excellentie eerbiedig verzoeken niet op het gedane verzoek tot annexatie in te gaan doch de grensscheiding te bestendigen zoals zij thans is. Hetwelk doende, enz.”

Onderaan de brief staan 152 met de hand geschreven namen.

Het zijn geen vooraanstaande inwoners

In februari 1941 zijn B&W klaar met denken. Zij laten de provincie weten dat de brief van J.J. Bakker en ondertekend door tien anderen niet de gevoelens van de grote meerderheid der bevolking van het betreffende deel dezer gemeente weerspiegelt. Geen enkele van de ondertekenaars behoort tot de meer vooraanstaande inwoners. Het merendeel vestigde zich pas op later leeftijd in deze gemeente en voelt zich uiteraard minder nauw aan deze gemeente verbonden. Vijf van hen zijn in Mijdrecht geboren. Nimmer is gebleken dat verlangen naar samenvoeging al jaren bestaat.

“Weliswaar staat het gemeentehuis op eenigen afstand van het aan den Amstel gelegen deel van de gemeente, doch dit is van weinig betekenis meer nu vrijwel iedereen van een rijwiel gebruik maakt en voorts gelegenheid bestaat voor vervoer per autobus, trein enz.” Bestellen van poststukken voor Amstelkade, Mennonietenbuurt en Amstelhoek vanuit Uithoorn is niets bijzonders. Zo heeft De Kromme Mijdrecht postbestelling De Hoef. Andere delen van de gemeente hebben postbestellingen via Nieuwveen (ZH) en de Kwakel (NH). De automatisering van het telefoonnet te Mijdrecht is in voorbereiding en zou in normale omstandigheden dit jaar tot stand zijn gekomen.

“Het ligt voor de hand, dat het deel eener gemeente, dat gelegen is in de nabijheid van het centrum van een aangrenzende gemeente, zich in verschillende opzichten daarop instelt. Onjuist is de vermelding dat de Christelijk Nationale School in de Mennonietenbuurt voor het merendeel wordt bevolkt door leerlingen uit Uithoorn. Deze school werd in 1940 bezocht door gemiddeld 148 leerlingen waarvan slechts gemiddeld 43 leerlingen uit Uithoorn. Aangenomen mag worden dat dit de heer Koolen, onderwijzer aan deze school en ondertekenaar van het adres, bekend is. Mede onjuist is de mededeling dat de

meeste leden der Gereformeerde kerk te Uithoorn zouden wonen. Juist het omgekeerde is het geval. Deze onjuistheden wekken het vermoeden dat het adres niet door de ondertekenaars zelf is opgesteld en zij zich niet voldoende in de al of niet juistheid van het geschrevene hebben vergewist.”

De nijverheidsschool Arbeid Adelt wordt, v.w.b. de dagschool, bezocht door zo'n 90 leerlingen waarvan 20 uit Uithoorn. Er is met de luchtbeschermingsdienst geen gemeenschappelijke regeling, wel is er samenwerking met de diensten in Mijdrecht en Uithoorn. Dit geldt ook voor de brandweer. Algemene uitreiking van distributiekaarten gebeurt op meerdere plaatsten in de gemeente, waaronder de Mennonietenbuurt. Daar is ook een stembureau. De belangen van het bedoelde deel van de gemeente worden naar behoren behartigd. Meer dan 40 jaar woont een der wethouders in het bedoelde gedeelte, terwijl het ook is voorgekomen dat beide wethouders daar woonden. De Amstel is de natuurlijke grens tussen twee gemeenten en twee provincies. “Wij meenen met vorenstaande te hebben aangetoond, dat er geen aanleiding bestaat aan het verzoek tot grenswijziging te voldoen. Wij merken voorts op dat er ook nog 265 adhesiebetuigingen zijn gesteld door 125 gezinshoofden. Deze handtekeningen werden verzameld nadat een actie tegen de beoogde grenswijziging werd ingezet. Het gedeelte der gemeente bovenbedoeld heeft 1325 inwoners, de gehele gemeente telt 4700 inwoners”. Wg. Padmos, burgemeester.

Voorloper Irenebrug Uithoorn

Maar als de zuwe omgeleid is...

Drieënzeventig jaar na de poging de grens tussen Mijdrecht en Uithoorn te wijzigen komt de gemeente De Ronde Venen met haar visie op Amstelhoek. Daarin lezen we dat Amstelhoek anno 2009 nog maar 957 inwoners telt die samen 406 huishoudens vormen. In voorzichtige bewoordingen gaat de visie in op de bewoning. Veel gezinnen met kinderen en veel ouderen. Twee woonwijken van elkaar gescheiden door de Mijdrechtse Zuwe met smalle straatjes en nauwelijks winkels voor de dagelijkse

boodschappen. Dan volgt een opsomming van wat Uithoorn allemaal aan voorzieningen te bieden heeft. De conclusie is duidelijk. Zolang er een brug is over het Amstel-Drechtkanaal blijft Amstelhoek qua voorzieningen aangewezen op Uithoorn.

Het gebied uitbreiden mag niet van de provincie. Herontwikkelen mag wel, maar daar is geen ruimte voor. Pas als de provinciale weg N201 een nieuw tracé volgt, kan de "gehele kade benoorden de zuwe" worden samengevoegd met de Mennonietenbuurt en kan Mijdrecht aan het water onder de naam Amstelhoek misschien nog een eenheid worden. Maar dat kan nog wel even duren, want naast hoognodige sanering zijn veel gronden in vreemde handen.

Opmerking: Zuwe is de naam voor een weg door het veen. Aangelegd tijdens de verveningen als ontsluitingsweg voor verveners.

Geraadpleegde bronnen:

- *Streekarchief Breukelen: Inventaris Gemeente Mijdrecht 1940-1941*

door Jaap Meulstee en Stef Veerhuis

Surfen op het web [17]

Het wereldwijde web is een onuitputtelijke bron van informatie. In ons kwartaalblad wijzen we met regelmaat op mogelijk interessante sites voor geschiedenisliefhebbers. Deze keer vooral aandacht voor de bijzondere website 'Venen op de kaart', opnieuw een regelrechte aanrader. Daarnaast aandacht voor enkele genealogische sites, gericht op emigranten.

Venen op de kaart

Donderdag 8 augustus jl. deden Maarten Kentgens, directeur van Museum De Ronde Venen, en wethouder Kees Schouten, gezamenlijk de lancering van de nieuwe website 'Venen op de kaart'. Als u nog altijd geen kennis gemaakt hebt met deze uitgebreide informatiebron, dan willen we u van harte aanraden toch eens te kijken.

Dit jaar, 2013, is ook het Jaar van de Boerderij. Mede hierom zijn Museum De Ronde Venen, het Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen en Bibliotheek Angstel, Vecht en Venen een samenwerking begonnen rond het thema 'agrarisch erfgoed'. Onderdeel van dit project is de gezamenlijke website 'venenopdekaart.nl'. Op deze erfgoedportal is veel informatie verzameld over het agrarische erfgoed in De Ronde Venen en omgeving. U kunt online agrarische monumenten bekijken en hierbij direct zien welke boeken of documenten over de locatie beschikbaar zijn bij de lokale bibliotheek en de Koninklijke

Bibliotheek te Den Haag. Ook kunt u met een mobiele app een wandel- of fietsroute volgen die langs historische boerderijen en andere interessante plekken leidt.

De site zelf geeft nogal wat informatie over boerderijen, rijksmonumenten en fietsroutes in onze omgeving. Op interactieve wijze vorm gegeven en daardoor een bron van plezier en nieuwe kennis over de bewuste objecten. De basis van de site vormt een luchtfoto, waarop de diverse objecten herkenbaar gemarkeerd zijn. Aangevuld met kaarten uit het verleden is het geheel een uitste-

kende bron van digitale info over ons gebied. En mocht u het idee hebben dat deze informatie nog aangevuld kan worden: het staat u vrij om de u bekende extra vulling zelf aan te bieden.

Emigrantensites

Genealogen onder ons struinen het internet af, steevast op zoek naar nieuwe informatie over eigen voorouders. Een aantal mogelijk bruikbare sites voor mensen met familiebanden in de Verenigde Staten noemen we hieronder. Het betreft een aantal archiefsites behorende bij familysearch.org, onder meer gekoppeld aan volkstellingen en staatsarchieven.

Het betreft onder meer relatief nieuwe bronnen rond Nederlandse emigranten in Amerika. Het hele verhaal naar deze mogelijkheden is terug te lezen in het tijdschrift 'Genealogie', jaargang 18, nummer 4 van december 2012. Het bewuste tijdschrift is overigens in te zien op onze maandelijkse inloopavonden van de werkgroep Genealogie.

Census 1940

De volkstelling van 1940 is publiekelijk toegankelijk gemaakt in april 2012. Het is de eerste volkstelling die digitaal inzichtelijk is gemaakt. Meer informatie geven de nationale archieven. Zie ook www.familysearch.org/learn/wiki/.../United_States_Census_1940

Het zoeken naar vooroudergegevens van emigranten is erg lastig. Er zijn verschillende zoekmethoden maar het eenvoudigste is eerst te achterhalen waar het familielid aankwam en eventueel met welk schip. Hierdoor is een haven bekend en een aankomstdatum. Een website die hier bij kan helpen is die van archiver.rootsweb.ancestry.com; lastig is vaak wel het moeten aanmaken van een speciaal account en het altijd alert moeten zijn op eventuele betalingsverplichtingen.

Een andere zoekmachine staat op www.castlegarden.org/search

CastleGarden.org is een onderwijskundig project van The Battery Conservancy. Het is een gratis site die toegang biedt tot buitengewone databases met info over 11 miljoen immigranten uit de 19e eeuw.

In het verlengde hiervan kunt u zoeken op www.ellisland.org/search, eenzelfde soort zoeksite waarop u voor en achternaam van het bewuste familielid, liefst gekoppeld aan een jaartal van aankomst, kunt invoeren. Via het intikken van search.ancestry.com bereikt u weer een andere mogelijkheid.

Mocht u nog energie en zoektijd over hebben dan is de website obituaries.com ook een hele aardige, met toegang tot vele honderden krantenarchieven van de Verenigde Staten en Canada.

We wensen u veel succes bij uw zoektochten. Mocht u hierbij ondersteuning op prijs stellen, schroom dan niet om naar de inloopavonden te komen van onze genealogie werkgroep. Die inloopavonden worden steeds gehouden op de eerste maandag van de maand in onze Oudheidkamer in Vinkeveen. U bent van harte welkom.

MAAR OOK OP STAMBOOMFORMUM.NL

VINDT U DEELPAGINA'S MET

ZOEKMOGELIJKHEDEN BETREFFENDE

EMIGRANTEN NAAR AMERIKA EN ANDERE

LANDVERHUIZERS.

ACTIVITEITENPROGRAMMA 2014

Zaterdag 4 januari

Nieuwjaarsreceptie met fototentoonstelling oude prenten.

Muziek: Bert Suttoorp, Alphen a/d Rijn op akoestische piano
Waar: Verenigingsgebouw Irene
Kerkstraat 9, Mijdrecht
Tijd: 16.00 - 17.30 uur

Dinsdag 25 februari/eventueel uitloop 27 februari (toegang 35 personen)

Lezing: Schaatseuforie (Nederland Schaatsnatie) door Karin Bos
Door beperkt aantal bezoekers inschrijving verplicht
Toegang: € 2,- voor leden, € 4,- voor niet-leden
(koffie/ thee met koek inbegrepen)
Waar: Museum Het is koud aan de dijk, fam. A.J. van Kempen
Kromme Mijdrecht 50, 1426 De Hoef, tel: 593229
Aanvang: 20.00 uur

Voor de lezing 'Schaatseuforie, Nederland Schaatsnatie' van 25 februari is inschrijving vooraf noodzakelijk. Dit kan door € 2,- of € 4,- te storten op rekening NL75RABO036.96.50.573, t.n.v. M.J. van Eijk. Vermeld bij uw opgave ook uw telefoonnummer.

Het museum heeft beperkte ruimte (ongeveer 35 deelnemers kunnen de lezing bijwonen. Dus: vol=vol. Bij grote over inschrijving is een uitloop naar donderdag 27 februari mogelijk.

Advertentie n.a.v. de Wereldkampioenschappen allround schaatsen 1967. In de Friese Koerier (10-02-1967)

Donderdag 17 april

A.V. + lezing: Mw. Juliette Jonker-Duynstee (Vecht exclusief) Lezing over de vecht(streek)

Titel 'Buitenverblijven aan de Vecht.'
Toegang: voor leden gratis, voor niet leden € 2,-
Waar: Gebouw De Schakel van Ontmoetingskerk PKN gemeente Wilnis
Dorpsstraat 20, Wilnis
Aanvang: 20.00 uur

WIJ WENSEN U PRETTIGE FEESTDAGEN
EN EEN GOED 2014

LEZING OVER:

Schaatsnatie Nederland

Op dinsdagavond 25 februari 2014 kunt u te gast zijn bij de familie Van Kempen, Kromme Mijdrecht 50, 1426 AC De Hoef. Het echtpaar heeft een schaats- en mutsmuseum 'Koud aan de dijk' in De Hoef. Toon en Wil van Kempen hebben allebei nadrukkelijk aan sport gedaan: zij deed aan atletiek, hij aan schaatsen. Negenendertig jaar geleden namen zij het rietdekkersbedrijf van Bon over. Hun roots liggen in Hazerswoude en Alphen aan den Rijn, maar ze hebben geen dag spijt gehad van de verhuizing naar De Hoef.

Wil is in de jaren van 'Aart en Keessie' begonnen met het verzamelen van ijsmutsen. Het paar kreeg drie kinderen van wie Richard bekend werd als marathonschaatser. De schaatssuccessen van Richard leidden tot uitbreiding van de verzamelwoede: Toon ging schaatsen verzamelen. De collectie bestaat nu uit ongeveer 300 mutsen en ruim 500 paar schaatsen.

De familie van Kempen deelt hun uit de hand gelopen hobby met de voorbijganger. Zijn ze thuis dan bent u van harte welkom, zo niet heeft u pech. Groepen kunnen komen op afspraak. De historische vereniging heeft een avond belegd op 25 februari om 20.00 uur.

Op die avond houdt Karin Bos een lezing over schaats-euforie, 'Nederland als schaatsnatie'. Daarna wordt bij het nuttigen van een kopje thee of koffie de dvd getoond 'Van sierschaats tot klapschaats'. Aansluitend vervolgt Toon van Kempen zijn praatje over de verzameling, die u ook kunt bewonderen. Er is een beperkt aantal plaatsen beschikbaar en we hanteren het systeem wie het eerst komt die het eerst maalt.

Reserveren

Inschrijven kunt u door middel van € 2,- (voor leden) of € 4,- (voor niet leden) over te maken op rek. nr. NL 75 RABO 0369650573 onder vermelding van uw telefoonnummer (om u te melden als de avond vol is). We hebben een optie om op 27 februari nogmaals een avond te beleggen, maar dat ligt aan het aantal inschrijvingen.

Dinsdag 25 februari

Aanvang: 20.00 uur, eventueel uitloop 27 februari

Lezing: 'Schaats-euforie - Nederland schaatsnatie'

door: Karin Bos

Museum 'Het is koud aan de dijk',

fam. A.J. van Kempen,

Kromme Mijdrecht 50, De Hoef.

Slechts beperkt aantal bezoekers mogelijk, daarom inschrijving verplicht; dit kan door € 2,- of € 4,- te storten op rekening NL75RAB0036.96.50.573, t.n.v. M.J. van Eijk. Toegangspreis € 2,- voor leden, € 4,- voor niet leden (koffie/ thee met koek inbegrepen)

Wereldkampioenschappen schaatsen in Oslo.

De titel was voor Kees Verkerk; Ard Schenk twee, Nottet negen, Leeuwarder Courant (13-02-1967)

Langs de Kromme Mijdrecht zijn een beperkt aantal parkeerplaatsen. Deze zijn aangegeven met bordjes. Het is aan te raden zoveel mogelijk met elkaar mee te rijden.

Elfstedenkoorts

Begin februari 2012 was Nederland in de ban van een mogelijke Elfstedentocht. Na een week strenge vorst en de eerste rayonhoofdenvergadering, met aansluitend een persconferentie van de voorzitter van de Koninklijke Vereniging De Friese Elf Steden, werd het nieuws omtrent de Elfstedentocht drie dagen lang breed uitgemeten

'Nederland doet wereld versteld staan in Oslo', Friese Koerier (13-02-1967)

in verschillende media. De natuur gooide echter roet in het eten. De ijsdikte bleek over de gehele route onvoldoende en de intredende dooi maakte een einde aan de Elfstedenkoorts. De politieke, religieuze en culturele discussies, die naar aanleiding van deze mogelijke Elfsteden-tocht werden gevoerd, vroegen om een historische uitleg. Waar kwam deze Elfstedenkoorts vandaan en welke rol speelde de Nederlandse schaatscultuur in de samenleving?

Schaatsnatie Nederland

Tijdens de lezing - Schaatsnatie Nederland - zal historica Karin Bos, die in 2012 de master contemporaine geschiedenis afrondde aan de Vrije Universiteit Amsterdam, een nadere toelichting geven over de betekenis en de verklaring voor het gebruik van het begrip 'schaatsnatie' in de verslaggeving van de schaatsport. Waarom wordt het schaatsen vanaf de jaren zestig gekoppeld aan nationale saamhorigheid en eigenheid van het volk en welk verband hield deze nieuwe ontwikkeling met de maatschappelijke veranderingen van de jaren zestig? De lezing is gebaseerd op krantenartikelen en beeldmateriaal. Voor degenen die niet kunnen wachten, volgt hier één van de meest intrigerende citaten uit haar onderzoek. Dit citaat is ontleend aan een ingezonden brief, die naar aanleiding van het Wereldkampioenschap allround schaatsen in Oslo van 1967 werd gepubliceerd in de Leeuwarder Courant.

“Duizend jaar na de invallen van de Denen en Noormannen in ons land nemen de Nederlanders even vreedzaam als luidruchtig weerwraak door massale invallen in de Noorse landen - op klompen, met spandoeken

en met stemgeluid, dat zelfs dat der Vikingen overstemt. Het afgelopen weekeinde zijn de drommen uit de Lage Landen over land, over water en door de lucht de Noorse hoofdstad binnengedrongen. Zij hebben daar hun beide ijskoningen Keessie de Grote uit Puttersboek en Ard de Verschrikkelijke onder het zingen van strijdlieparen 'Jelle zal wel zien', 'Geen woorden maar daden', en het oud vaderlandse lied 'Piet Hein' zien zegevieren. Hun kroonprinsen Nottet en Jorritsma vochten in de voorste gelederen. Politiek mag Nederland dan voor buitenlanders een onbegrijpelijk en onduidelijk landje zijn, op het ijs zijn we zo duidelijk als het maar kan (...)” - N., 'Roem der natie', Leeuwarder Courant (13-02-1967)

Enige honderden Nederlandse supporters zijn gisteravond met het Deense schip 'Kroonprinsesse Ingrid' naar Oslo vertrokken om de wedstrijden om het wereldkampioenschap schaatsen in het Bisletstadion bij te wonen. Het zal de Nederlandse rijders niet aan aanmoedigingen ontbreken, tenminste als men al niet voor de wedstrijden te schor is om vanaf de tribunes met toejuichingen te steunen.

Leeuwarder Courant (10-02-1967)

Verenigingsnieuws

Algemene vergadering

Op de algemene vergadering van november namen we afscheid van bestuurslid Wiesje Dijkxhoorn. Wiesje heeft zich de afgelopen tien jaar met verve ingezet voor de plaatselijke monumenten. Legendarisch is haar betrokkenheid bij het bewuste toilethuisje, dat inmiddels ingepakt en wel bij het stationsgebouw van Mijdrecht bewaard wordt. Daarnaast had Wiesje ook archeologie in haar portefeuille. Bovenal is zij al die jaren verantwoordelijk geweest voor de lezingen en excursies.

Vele tientallen, honderden deelnemers en aanwezigen hebben genoten van de keuzes die zij voor ons gemaakt heeft. U begrijpt dat we in Wiesje een bijzonder betrokken bestuurslid zien stoppen met haar werkzaamheden. We weten zeker dat dit dankwoord ook namens vele leden van harte aan haar wordt overgebracht.

Overigens is al direct in haar opvolging voorzien. Eerder dit jaar al was de heer Jan Winkel uit Mijdrecht bereid gevonden om de post monumenten en archeologie van Wiesje over te nemen. Op de jaarvergadering is Jan Winkel als nieuw bestuurslid gepresenteerd. We wensen Jan veel plezier bij zijn verenigingswerk. Het organiseren van de lezingen en excursies komt in handen van Marie-José van Eijk, die we ook bij voorbaat hartelijk dank zeggen voor haar inbreng hierbij.

Rectificatie

In het artikel over de "Schuytenmaekers van het geslacht de Cock" in de Proosdijkoerier van september jl. is helaas een fout geslopen en die willen we hierbij graag herstellen.

Bij de derde generatie op pagina 100 staat, dat Dirk Kok in 1826 op dertigjarige leeftijd trouwde met de tweeëntwintigjarige Trijntje Bosman. Zij zouden toen al een dochter en een zoon hebben gehad. Twee voorhuwelijks kinderen, waardoor Dirk en Trijntje dus volgens de kerk 'in zonden' zouden hebben geleefd. Later heette dat hokken en nu gewoon samenwonen. Maar er valt Dirk en Trijntje niets te verwijten, want zij trouwden namelijk op 8 mei 1822. Dirk op zesentwintigjarige leeftijd en Trijntje was toen achtien jaar. Hun dochter Maria werd een jaar later op 21 mei 1823 geboren en was dus beslist geen voorhuwelijks kind. Mijn verontschuldiging voor dit misverstand. (Aad Kok)

Wiesje Dijkxhoorn

Van de redactie

Het decembernummer van onze Proosdijkoerier kent weer een grote variatie aan lezenswaardige artikelen. We zijn de diverse auteurs bijzonder dankbaar voor hun inbreng. Zo ook gaat onze dank uit naar diegenen, die ons foto's beschikbaar stellen.

In 2014 bestaat de historische vereniging dertig jaar. In de aanloop daarnaartoe bedenkt onze pr-werkgroep diverse activiteiten; maar ook ons visitekaartje, de Proosdijkoerier, ondergaat wellicht een opwaardering. Het bestuur verkent de mogelijkheden om ons kwartaalblad volledig in kleur te gaan produceren. Een mooie verbetering waar we met verlangen naar uitkijken.

sinds 1984

Nieuwe leden

Dhr. Fred Kuntz	Barrie Ont. Canada
Dhr. Nico van Kreuningen	Mijdrecht
Dhr./Mw. W. Pierrot	Vinkeveen
Dhr. Tino Hartsink	Vinkeveen
Mw. T. Kok	Vinkeveen
Dhr. L. Dolmans	Vinkeveen
Dhr. A. Harrewijne	Zutphen

Ook lid worden?

Bel dan naar 0297 264095 of stuur een e-mail naar administratie@proosdijlanden.nl

'U gaat uw lidmaatschap van de Historische Vereniging De Proosdijlanden aan voor onbepaalde tijd en dat lidmaatschap wordt telkens automatisch voor een jaar verlengd. Daar hoeft u niets voor te doen. U kunt uw lidmaatschap opzeggen uiterlijk vier weken voor het begin van een nieuw kalenderjaar. Als lid van de vereniging ontvangt u De Proosdijkoerier en na aanmelding hiervoor via de website ook onze digitale nieuwsbrief'.

Inleverdatum kopij volgende nummer: 1 februari 2014

Doelstelling van de vereniging:

De vereniging stelt zich tot doel belangstelling te wekken voor de geschiedenis van De Ronde Venen en een stimulerend aandeel te leveren in de ontwikkeling van de regionale en plaatselijke geschiedenis in de ruimste zin.

Colofon

'De Proosdijkoerier' is een kwartaaluitgave van de Historische Vereniging 'De Proosdijlanden' geregistreerd onder ISSN 1388-7165

Redactie

Mw. Marian Sterenborg
Dhr. Piet Grundmann
Dhr. Jan Rouwenhorst

Vormgeving

Dhr. Jaco Kroon
E-mail: jaco@peploen.nl

Redactieadres

Dhr. Jaap Meulstee
Adres: Coninckmeer 5, 3645 WG Vinkeveen
E-mail: meuls63@planet.nl

Drukwerk

Drukkerij Avanti Wilnis
Website: www.drukkerijavanti.nl

Voorzitter

Dhr. Jaap Meulstee
E-mail: meuls63@planet.nl

Secretaris, excursies en lezingen

Mw. Marie-José van Eijk,
Adres: Raadhuisplein 22, 3641 EE Mijdrecht,
Telefoon: 0297 - 281835
E-mail: m.j.vaneijk@casema.nl

Penningmeester

Dhr. Jan van Breukelen
E-mail: jm.vanbreukelen@xs4all.nl

PR en documentatie

Dhr. Co Oudshoorn
E-mail: co.oudshoorn@planet.nl

Algemeen adjunct

Dhr. Hans van Zwieten
E-mail: ha911@live.nl

Monumenten, archeologie

Dhr. Jan Winkel
E-mail: janwinkel1958@yahoo.nl

Heemkunde

Dhr. Harry Hoefkens,
E-mail: h.m.hoefkens@kpnplanet.nl

Genealogie

Dhr. Hans van Dreumel,
E-mail: h.v.dreumel@gmail.com

Ledenadministratie

Mw. Marjon van Vliet
Adres: Waverveensepad 8, 3645 CM Vinkeveen
Telefoon: 0297 - 264095
E-mail: administratie@proosdijlanden.nl

Aanmelding voor het lidmaatschap kan bij de ledenadministratie op bovenstaand adres.

Postadres vereniging

Postbus 65, 3648 ZH Wilnis
Bankrekeningnummer 36.96.18.505

Website: www.proosdijlanden.nl

E-mail: info@proosdijlanden.nl

Contributie: € 17,50 per jaar

Losse nummers: € 4,90 per stuk

Oplage

Circa 1100

Rabo Dichtbijfonds

Dichtbij onze samenleving staan en de leefbaarheid in onze lokale samenleving versterken. Dat is het idee van Rabobank Rijn en Veenstroom. Daarom reserveren wij jaarlijks een deel van onze winst in een fonds; het Rabo Dichtbijfonds. Een nieuwe naam voor een nieuwe bank, gekozen door onze leden. Met trots presenteert Rabobank Rijn en Veenstroom: het Rabo Dichtbijfonds! Wilt u een aanvraag indienen of meer weten over het fonds, kijk op www.rv.rabobank.nl.

Investeren in de lokale samenleving.
Dat is het idee!

Rabobank. Een bank met ideeën.

www.rv.rabobank.nl

